

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ TUTANAK DERGİSİ

13 ncü Birleşim

31 Ekim 1980 Cuma

İÇİNDEKİLER

	Sayfa		Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	176	yapılacak ödemelere dair Kanun Teklifi ve	
II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	176	İhtisas Komisyonu Raporu. (2/15) (S. Sayısı : 32)	177
1. — 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 4 ncü maddesinin (B) fıkrasına bir bent eklenmesi hakkında Kanun Teklifi ve İhtisas Komisyonu Raporu. (2/14) (S. Sayısı : 34)	176:177	4. — 16 Şubat 1976 tarihinde Barselona'da imzalanan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme ile İki Protokol ve Eklerinin Onaylanmasının uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı. (1/16) (S. Sayısı : 29)	177:179
2. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa 1101 sayılı Kanunla eklenen ek 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun Teklifi ve İhtisas Komisyonu Raporu. (2/13) (S. Sayısı : 33)	177	5. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168 ve 169 ncu maddelerinin değiştirilmesi ve bu Kanuna bir ek geçici madde eklenmesi hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (1/17) (S. Sayısı : 39)	179
3. — Milli Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonlarına çağrılacak uzman kişilere			

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Yurt dışına giden Dışişleri Bakanı İter Türkmən'e Devlet Bakanı İlhan Öztrak'ın vekillik etmesinin uygun görülmüş olduğuna dair Devlet Başkanlığı tezkeresi Milli Güvenlik Konseyinin bilgisine sunuldu.

Anayasa Düzeni Hakkında Kanun Teklifi (2/17) (S. Sayısı : 36) ile

Faaliyetleri Durdurulan Siyasi Parti, Dernek, Federasyon ve Konfederasyonlara Kayıym Tayini Hakkında (1/14) (S. Sayısı : 26),

1971 Psicotrop Maddeler Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğu hakkında (1/18) (S. Sayısı : 30) ve

Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında (1/19) (S. Sayısı : 31) Kanun tasarıları kabul edildi.

31 Ekim 1980 Cuma günü saat 15.00'te toplanılmak üzere birleşime saat 15.57'de son verildi.

Haydar SALTİK
Orgeneral
Milli Güvenlik Konseyi
Genel Sekreteri

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 16.45

BAŞKAN : Orgeneral Kenan EVREN (Devlet Başkanı, Genelkurmay ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanı)

ÜYELER : Orgeneral Nurettin ERSİN (K. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Tahsin ŞAHİNKAYA (Hv. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Oramiral Nejat TÜMER (Dz. K. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

Orgeneral Sedat CELASUN (J. Gn. K. ve Milli Güvenlik Konseyi Üyesi)

BAŞKAN — Milli Güvenlik Konseyinin 13 ncü Birleşimini açıyorum.

II. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Değişik 4 ncü Maddesinin (B) Fıkrasına Bir Bent Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtisas Komisyonu Raporu. (2/14) (S. Sayısı : 34)

BAŞKAN — Gündemimizin birinci sırasındaki; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun Değişik 4 ncü Maddesinin (B) Fıkrasına Bir Bent Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtisas Komisyonu Raporu 34 Sıra Sayısıyla basılıp dağıtılmıştır.

Bu konuda Hükümet Temsilcisi ve Komisyon üyeleri yerlerini aldılar.

Şimdi bu kanun teklifinin tümü üzerinde görüşme açıyorum. Söz isteyen üye var mı efendim?

Buyurunuz Genel Sekreter.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, gündemin 1 nci maddesinde yer alan kanun tasarısıyla muhtelif yerlerde, belediye hizmetlerinde istihdam edilecek emekli arkadaşların da hukuki bir mesnede dayanan yaklaşım içerisinde çözüm aranması önerildi. Bu nedenle, bu kanunun tekrar Komisyonda incelenerek, hem 657 sayılı Kanunun şumulünü biraz taşan bu halini düzenlemek, hem de bu ihtiyaçları karşılayacak şekilde yeniden tanzim edilerek yüksek huzurunuzla sunulmasını öneriyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN — Başka söz almak isteyen var mı?.. Yok.

O halde, Komisyona havalesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Bu kanun teklifi Komisyona havale edilmiştir.

2. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa 1101 sayılı Kanunla Eklenen Ek 5 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtisas Komisyonu Raporu. (2/13) (S. Sayısı : 33)

BAŞKAN — Gündemimizin ikinci sırasındaki; 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa 1101 sayılı Kanunla Eklenen Ek 5 nci Maddesinin Değiştirilmesi Hakkındaki Kanun Teklifi ve İhtisas Komisyonu Raporu. 33 sıra sayısıyla basılıp dağıtılmıştır.

Bu konudaki Hükümet temsilcileri ve Komisyon üyeleri yerlerini aldılar.

Kanun teklifinin tümü üzerinde görüşme açıyorum. Bu kanun teklifi üzerinde söz almak isteyen var mı?..

Buyurun.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, aynı nedenlerle bu kanun teklifinin de Komisyona yeniden incelenmesinde faydalar olacaktır. Zaten birbirleriyle yakın ilişkisi olan iki kanun önerisiydi efendim, onun için Komisyona iadesini tensiplerine arz ederim.

BAŞKAN — Aşağı yukarı birbirinin aynı şeylerdir. Demin serdedilen sebeplerden dolayı bu teklifin de Komisyona iadesini teklif ediyor Sayın Genel Sekreter.

Komisyona iadesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Bu kanun teklifi de Komisyona iade edilmiştir.

3. — Milli Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonlarına Çağrılacak Uzman Kişilere Yapılacak Ödemelere Dair Kanun Teklifi ve İhtisas Komisyonu Raporu. (2/15) (S. Sayısı : 32)

BAŞKAN — Gündemimizin üçüncü sırasındaki; Milli Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonlarına Çağrılacak Uzman Kişilere Yapılacak Ödemelere Dair Kanun Teklifi ve İhtisas Komisyonu Raporu. 32 sıra sayısıyla basılıp dağıtılmıştır.

Bu konuda Hükümet temsilcileri ve Komisyon üyeleri yerlerini almışlardır.

Bu kanun teklifinin tümü üzerinde görüşme açıyorum. Söz isteyen?..

Buyurun.

ORGENERAL HAYDAR SALTİK (Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri) — Sayın Başkanım, bu kanun teklifiyle getirmek istediğimiz imkân, uzman kişilerin yeterince ihtiyaçlarını karşılayabilmek esasına yöneliktir. Kanun teklifi içerisinde yeterince bu konunun incelenmesi imkânı olmadı. Tensip buyurursanız, Komisyonda tekrar konuyu bütün boyutlarıyla görüşmek ihtiyacı doğmaktadır; bu kanun da Komisyona iadesini tensiplerinize arz ediyorum.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Başka söz almak isteyen var mı?.. Yoktur.

O halde, Komisyona iade teklifini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Bu kanun teklifini de Komisyona iade ediyoruz.

4. — 16 Şubat 1976 tarihinde Barselona'da imzalanan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme ile İki Protokol ve Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/16) (S. Sayısı : 29) (1)

BAŞKAN — Gündemimizin dördüncü sırasındaki, 16 Şubat 1976 Tarihinde Barselona'da İmzalanan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme ile İki Protokol ve Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı 29 sıra sayısıyla basılıp dağıtılmıştı.

Hükümet temsilcileri yerlerini aldılar, doğrudan gündeme alındığı için de İhtisas Komisyonu yoktur.

Şimdi, tasarının tümü üzerinde görüşmelere geçmeden evvel, ben, Hükümet Temsilcisi arkadaşımızdan, bu anlaşma hakkında izahatta bulunmasını rica edeceğim efendim.

Buyurun.

JAİE YİĞİT (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim. Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından Ocak ve Şubat 1976 tarihlerinde Barselona'da düzenlenen «Akdeniz'in Kirlenmesiyle Savaşım» konulu konferanslar sonucu kabul edilen, Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme ile bu Sözleşmeye ek Akdeniz'in Gemilerden ve Uçaklardan Yapılan Boşaltmalar Sonucu Kirlenmeden Korunmasına Dair Protokol ve Olağanüstü Hallerde Akdeniz'in Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesine Yapılacak Savaşım ve İşbirliğine İlişkin Protokol, tarafımızdan da uygun bulunarak 2 Şubat 1976 tarih ve 7/11358 sayılı Bakan-

(1) 29 S. Sayılı basmayazı tutanağa eklidir.

lar Kurulu Kararına dayanılarak Hükümetimiz adına o zamanki Madrid Büyükelçimiz Sayın Zeki Kurneralp tarafından imzalanmış ve 16 Eylül 1976 tarihinde Başbakanlığa gönderilen bir yazı ile Meclislerimizde onaylanması için gerekli işlemlere başlanmıştır.

Söz konusu sözleşme ve protokoller, yeterli sayıda ülkenin onay işlemlerini tamamlaması üzerine 12 Şubat 1978 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Sözleşmenin 13 nci maddesi uyarınca, yürürlüğe girme tarihinden itibaren bir yıl içinde yapılması gereken hükümetlerarası toplantı 5 - 10 Şubat 1979 tarihlerinde Cenevre'de yapılmış, o sözleşmenin 18 nci maddesinde öngörülen maliyet hususlarının da görüşüldüğü bu toplantıya 1 Şubat 1979 tarih ve 1506 sayılı Başbakanlık yazısına dayanılarak Hükümetimizi temsilen katılan heyetimizce, Akdeniz Eylem Planı içinde oluşturulan Akdeniz Vakıf Fonuna senede 80 760 dolar ödenmesi hususunda mali yükümlülük altına girilmiştir.

Öte yandan, söz konusu meblağın ödenebilmesi için yasal dayanak gerekmekte, ancak Barselona Sözleşmesi bugüne kadar onaylanmadığı için mali yükümlülüğün yerine getirilmesinde güçlüklerle karşılaşmaktadır. Buna rağmen Dışişleri Bütçesine konulan bir tahsisattan 1979 yılı için yükümlülüğümüzün 18 bin doları ödenmiştir, bizim Bakanlığımızın bütçesinden; 1979 yılından da aşağı yukarı 60 bin dolar bir borcumuz kalmaktadır; her sene 80 760 dolar ödenmesi gerekmektedir.

Bu Sözleşmenin niçin imzalanması gerektiği hususu, Başbakanlığa yazmış bulunduğumuz gerekçe de mevcuttur ve emir buyurulduğu takdirde, burada mevcuttur, arz edebiliriz efendim.

Ülkemizin bir Akdeniz ülkesi olması, gerek Ege Denizi'nde gerekse Akdeniz'de uzun kıyı şeridinin bulunması nedeniyle Barselona Sözleşmesi'nden ayrılmamız mümkün değildir; ülkemizin çıkarları namına bu sözleşmenin onaylanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, malumları olduğu üzere bu Haydarpaşa önlerindeki Romen Tankeri hadisesinde Çevre Müsteşarlığımız tarafından dava açılmış bulunmaktadır ve bundan 500 milyon dolar, 40 milyar Türk Lirası bir tazminat talebinde bulunmaktayız.

Binaenaleyh, bu anlaşmalar her bakımdan ülkemizin çıkarına olarak düşünülmektedir.

Onaylanmasını emirlerinize arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Efendim, bu yükümlülük getiriyor; 80 bin dolar, senede. Ne gibi faydalar sağlıyor? Yani yükümlülüğü anladık da bize sağladığı faydaları kısaca bize özetleyebilir misiniz?

JALE YİĞİT (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, Başbakanlığa yazdığımız yazının gerekçe kısmında bu anlaşmanın sağladığı faydaları tadat etmiş bulunuyoruz.

Bir kere teknik açıdan ülkemiz yararlıdır. Çünkü Akdeniz kapalı bir denizdir, yalnız Cebelitarık vasıtasıyla Okyanusa açılmaktadır. Özellikle endüstrileşmiş ülkelerin artıklarıyla devamlı olarak kirlenmektedir, «Karakökenli kirlilik» diyoruz biz buna, teknik tabirle. Bu her yıl aşan boyutlara ulaşmaktadır. Uluslararası Barselona Konvansiyonu her yıl toplantılar yapmakta ve bu kirliliğin önlenmesi için bazı önlemler alınmasını öngörmektedir. Ülkemiz de bir Akdeniz ülkesi olarak bu toplantılara katılmaktadır. Binaenaleyh, teknik açıdan yararlar sağlamaktadır.

İkincisi, biraz evvel de arz ettiğim gibi, kazalarda tazminat konusunda bize fayda sağlamaktadır.

BAŞKAN — Acaba Akdeniz ülkesi olup da katılmayan var mı efendim? Zannediyorum Yugoslavya yok.

JALE YİĞİT (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Cezayir.

BAŞKAN — Arnavutluk var efendim.

JALE YİĞİT (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Arnavutluk ile Cezayir katılmadı efendim. Barselona Konvansiyonunu imzalamadı; var, fakat imzalamamış.

BAŞKAN — İmzalamadı.

JALE YİĞİT (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Hayır efendim.

Diğer ülkeler onaylamış ve yeterli sayıda onay işlemi tamamlandığı için de yürürlüğe girmiş vaziyette zaten konvansiyon; 12 Şubat 1978 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Teşekkür ederim efendim.

Efendim, kanun teklifinin tümü üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı?

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Sayın Başkanım, bir noktayı öğrenmek istiyorum efendim, müsaade ederseniz.

BAŞKAN — Sayın Tümer, buyurun.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Efendim, «Coğrafi Kapsam» içerisinde, «İşbu Sözleşmeye ek olarak yapılacak herhangi bir protokolda yer alma-

dığı takdirde Akdeniz sahası, tarafların içdenizlerini kapsamına almamaktadır» diyor. Bu nedenle bizim tarif de Çanakkale Boğazının Ege'ye açılan fenerler hattıyla Karadeniz Boğazının fenerler hattının içini ayrı olarak mütalaa ediyor. Burada meydana gelecek bir olayda ki, bütün olaylar da burada meydana geliyor, o zaman bize bir fayda sağlar mı sağlamaz mı konusu akla geliyor. Bu hususta acaba ne düşünüyor Bakanlığınız?

JALE YİĞİT (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Efendim, Barcelona Konvansiyonunun kapsamında «Doğu hududu, Çanakkale Boğazının Mehmetçik ile Kumkale fenerleri arasında sona ermektedir» deniyor. Evet, fakat yine de konvansiyondan istifade olanağı var efendim tazminat davasında.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Yani, bizim özellikle tehlikeli gördüğümüz -kaza bakımından söylüyorum, kirlenme bakımından değil - asıl olayların meydana geldiği yeri acaba bu Barcelona Anlaşmasına niye dahil ettirme imkânını bulamadık? Olsaydı, çok yararlıydı. Şimdi, tazminat davası açtık dediniz de, bu gemi bu anlaşmanın dışında kalır, kanısındayım.

JALE YİĞİT (Dışişleri Bakanlığı Temsilcisi) — Genel hükümlerini uygulayacaklarını efendim, genel hükümleri itibariyle uygulanacakmış.

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN — Çünkü Akdeniz sahası, tarafların iç denizini kapsamına almamaktadır değil mi efendim? Sarıh olarak söylemiş ve diğer ülkelerin böyle bir sıkıntısı yok. Çünkü, Akdeniz'e hepsi doğrudan doğruya açılıyor, iç denizi yok. Bizim var yalnızca, değil mi? Marmara ve boğazlarımız var. Bize ne fayda sağlar o açıdan!

ORAMİRAL NEJAT TÜMER — Şu halde benim sorumla ilgili bize bu bakımdan bir faydası şimdilik gözüküyor efendim; ama kirlenme konusu hariç.

BAŞKAN — Kirlenme konusu hariç.

Başka söz almak isteyen var mı?.. Yok.

O halde tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum :

16 Şubat 1976 Tarihinde Barcelona'da İmzalanan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait

Sözleşme İle İki Protokol ve Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 16 Şubat 1976 tarihinde Barselona'da imzalanan «Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme» nin ve «Akdeniz'in Gemilerden ve Uçaklardan Vaki Olan Boşaltma Sonucunda Kirlenmeden Korunmasına Ait Protokol» ile «Fevkalade Hallerde Akdeniz'in Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Yapılacak Mücadele ve İşbirliğine Ait Protokol» un ve eklerinin onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN — 1 nci madde hakkında söz almak isteyen sayın üye var mı efendim?... Yoktur.

1 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı efendim?.. Yok.

2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 ncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 3 ncu madde hakkında söz almak isteyen sayın üye?.. Yok.

3 ncu maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir; tümü kabul edilmiştir efendim.

Teşekkür ederim.

5. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168 ve 169 ncu Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/17) (S. Sayısı : 39) (1)

BAŞKAN — Gündemimizin 5 nci sırasındaki, 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168 ve 169 ncu Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu 39 sıra sayısıyla basılıp üyelere dağıtılmıştı. Bu konunun görüşmelerine başlıyoruz.

Hükümet Temsilcisi ve Komisyon üyeleri yerlerini aldılar.

(1) 39 S. Sayılı basmayazı tutanağa eklidir.

Tasarımın tümü üzerinde görüşmelere geçmeden evvel, Hükümet Temsilcisi arkadaşımızdan bu kanunun hazırlanma sebebi hakkında izahat rica edeceğim.

Buyurun efendim.

KEMALETTİN ALİ KÂŞİFOĞLU (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — Sayın Başkanım, Sayın Konsey üyeleri; huzurunuzda Adalet Bakanlığı olarak hazırlayıp sunduğumuz ve değerli Komisyon üyelerinin de katkısıyla son şeklini alan tasarı, genelde Avukatlık Kanununun 2 maddesinin değiştirilmesinin yöneltir.

Bunlardan bir tanesi 168 nci madde, diğeri de 169 ncu maddedir. Yürürlükte bulunan 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168 nci maddesi, avukatlık asgari ücret tarifelerinin 3 yılda bir tespit edilmesine yönelik hüküm taşımaktadır. İlk düzenlememizle noterlik ücretleri üzerindeki değişikliğe paralel olarak, avukatlık asgari ücret tarifelerinin de 2 yılda bir düzenlenmesi yolunda yeni bir hüküm getirilmektedir.

168 nci maddede yaptığımız ikinci değişiklik; öteden beri yargı organlarında büyük tereddütler yaratan ve çelişik kararlar verilmesine ilişkin bir hususu kesin şekline bağlamaktadır. Bu da, avukatlık ücreti tarifesinin hangi tarih esas alınmak üzere hesaplanacağı ve verileceği hususudur.

Bazı yargı mercileri, mahkemeler bunu davanın açılma tarihinde yürürlükte bulunan avukatlık asgari ücret tarifesine göre avukatlık asgari ücretini tespit ettiği halde, bazı mahkemeler dava tarihinde yürürlükte bulunan avukatlık asgari ücret tarifesine göre hükümlerini tesis etmekteydiler.

Bu konu son olarak Yargıtay Tevhidi İctihat Kararıyla noktalandı ve uygulamada avukatlık ücretlerine ait hesap yapılırken, dava tarihindeki avukatlık asgari ücreti tarifesine göre hüküm verilmesi esası getirildi.

İşte yüce huzurunuzda getirdiğimiz 168 nci maddede 2 nci düzenleme, mahkemelerin, ücreti vekâleti tespit ederken dava tarihinde yürürlükte bulunan avukatlık asgari ücret tarifesine göre hüküm vermelerine ilişkin hükümdür.

Sözlerimin başında da belirttiğim gibi, yürürlükte bulunan avukatlık ücret tarifesine göre, 3 yılda bir bu asgari ücretler değiştiği için, karşımıza davaların uzaması halinde üç dört türlü avukatlık ücreti tarifesi çıkmaktadır.

169 ncu maddedeki değişiklik ise; yürürlükte bulunan avukatlık ücreti tarifesinde yer almayan ve milyarı geçen davalarda kanunen yeni bir düzenlemeye gitmeye ilişkindir.

Sayın Başkanım, değerli Konsey Üyeleri, bugünkü avukatlık ücreti tarifesine göre 100 bin liraya kadar olan davalarda % 10 üzerinden avukatlık asgari ücreti tespit edilir. İkinci 100 bin için yine % 8 avukatlık ücreti tarifesi tespit edilir. Bundan sonra gelen 200 bin lira için % 6 üzerinden avukatlık ücreti tarifesi tespit edilir. Daha sonra gelen 600 bin lira için de % 4 üzerinden avukatlık ücreti vekâleti tespit edilir.

Milyonu aşan davalarda ise, % 2 avukatlık ücreti tarifesinin alınmasına amir hüküm ortadadır. Fakat 15 . 11 . 1979 günü Yunan Bandıralı yük gemisiyle Romen tankerinin İstanbul Boğazında çarpışması sonunda 15 . 11 . 1980 tarihine kadar Maliye Bakanlığı Muhakemat Genel Müdürlüğü tarafından bir davanın açılması ve bu davanın 40 milyarı bulması söz konusudur.

Burada 3 konu karşımıza çıkmaktadır. Birincisi; meydana gelen zarar. 2 gemi çarpışmıştır, bundan dolayı çevredeki camlar kırılmıştır, itfaiyenin yapmış olduğu birtakım masraflar vardır, hampetrolün yayılmaması için yapılan birtakım masraflar vardır; bunlar meydana gelen zarar.

İkinci konu; devam etmekte olan zarar. Üçüncü konu da, ekonomik zarar dediğimiz muhtemel zarar konusudur.

Şimdi bir grup bilirkişi raporuna göre, konu şöyle kendisini göstermektedir: Romen tankerinde 90 küsur bin ton petrol vardır. Bunun 40 küsur bin tonunun yandığı, 40 küsur bin tonunun da denize döküldüğü, 3 - 5 bin ton civarında kalan bölümünün de gemide kaldığı hesaplanmaktadır. Ancak, bu hesabı yapan heyet dahi bu rakamlarda % 10 dolayında bir yanılma payının bulunabileceğini beyan etmektedir.

Bir grup bilirkişinin beyanına göre de, Romen tankerinden Marmara Denizine yayılmakta olan hampetrol 5 yıllık bir süre içerisinde belki canlı varlıklar yönünden Marmara Denizini ölü bir deniz yapabilecektir. 25 metrelik derinlikte bir canlı varlık kalmayacağı ileri sürülmüştür.

Türkiye'nin yıllık balık üretiminin 200 bin ton olduğu, bunun % 24'ünün, yani 48 bin tonunun Marmara Denizinden karşılandığı düşünülerek bir hesap yapılmış ve ticari bakımdan, mevcut potansiyel

bakımından, İstanbul balıkhanesinden alınan fiyatlar bakımından 500 milyon dolarlık, yaklaşık 40 milyar liralık bir zarar husule geldiği beyan edilmiştir.

Buna karşılık Boğaziçi Üniversitesinin ilk 15 gün-deki beyanında kayda değer bir zarar olmayacağı belirtilmiştir. Bu rapor, Su Ürünleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış rapor olup, Hidrobiyolog Profesör İlhan Artıs tarafından mesele ortaya konmuştur.

Petrolün yanması ve hava kirliliği konusunu ise, Teknik Üniversite üzerine almış, yanan petrol ve hava kirliliği ve insan sağlığı üzerinden sadece Teknik Üniversite bu yolda bir bilgi vermiştir.

Deniz Kuvvetleri, kendine ait masraflarını, Turizm Bakanlığı, turizm gelirleri masraflarını, Denizcilik Bankası da, muhtemel masraflarını ve yapmış oldukları masrafları beyan etmiştir.

Sayın Başkanım, değerli Konsey üyeleri, mesele-nin bu cephesi, Çevre Müsteşarlığı ile Maliye Bakanlığını ilgilendiren bir konudur. Yakın tarihe kadar, Adalet Bakanlığı konuya hiçbir şekilde yaklaşmamıştır. Aslında bu konu, Adalet Bakanlığına da intikal etmemiştir. Adalet Bakanlığına son olarak mesele intikal ettirilmiş, kısa bir süre olmasına rağmen, mesele üzerinde, vaktin müsaadesi nispetinde, büyük ölçüde bir araştırmaya girilmiştir; tekrar ediyorum, vaktin müsaadesi nispetinde. Yargıtayla temasa geçilmiş, bu zamana kadar literatürde yer alan konular etraf-lı bir şekilde incelenmiş ve makaleler ele alınmış, dünya mevzuatı ele alınmıştır. Fakat, görülen husus ve tespit edilen hukuki durum, kesinlik ifade edecek bir mertebeye değildir. Şöyle ki : Meselenin çözümünde, Ticaret Kanununun bizaatli 947 ve 948 nci maddeleri mi, yoksa Borçlar Kanununun 55 ve 100 ncü maddeleri ile mi mesele çözümlenecektir? Bir kısım bilim adamlarına göre, Prof. Haluk Tandoğan başta olmak üzere, bir hususi mevzuatta eğer o konu ile ilgili bir düzenleme varsa, artık Borçlar Kanunu gibi genel bir kanundan yararlanmak söz konusu değildir. O halde, bu fikir ağırlık bastığı zaman, mesele Ticaret Kanununun 947 nci maddesine göre çözümlenecektir.

Buradaki madde, donatanın, gemi adamlarının üçüncü şahıslara karşı yapmış oldukları zararlardan dolayı sorumluluğunu hükme bağlamaktadır.

5 şık aranıyor : 1 nci şık, zarar veren bir gemi adamı bulunacak. 2 nci şık, zarar, gemi adamı tarafından vazifesini yaparken verilmiş olacak. 3 ncü şık, gemi adamının kusuru bulunacak. 4 ncü şık, gemi ada-

mının eylemi hukuka aykırı olacak. 5 nci şık, üçüncü kişinin zararıyla gemi adamının eylemi arasında uygun nedensellik bağı bulunacak.

Mesele, Ticaret Kanununun 947 nci maddesi içerisinde mütalaa edildiği zaman, karşı beyine sürme, karşı defii sürme, görülüyor ki, maddede yer almaktadır.

Bunun yanında, 948 nci madde fevkalade önemli bir konudur, bizim yönümüzden ve açılacak dava yönünden : Deniz ticaretinin korunması yönünden, donatanın mesuliyeti sadece ve sadece gemi ve navlunla sınırlandırılmıştır. Zarar ne kadar büyük olursa olsun, donatan ancak, gemisi, tankeri ve bunun içerisindeki yükü sorumlu tutulmaktadır.

Mesele, Borçlar Kanununun 55 nci maddesi çerçevesinde ele alındığı zaman, orada da, işverenin işçisi tarafından üçüncü şahıslara karşı zararlarının tazmini söz konusudur. Ancak, orada hemen 947 nci maddede yer almayan belli hususlar vardır. Eğer işveren zararın vücuda gelmemesi için her türlü tedbirleri aldığı ispatlamışsa veya her türlü tedbiri almasına rağmen, zarar meydana geleceğini ispatlarsa, bu halde, zararın tazminini ödememe ile karşı karşıyadır. Bu, 947'de yoktur. Ancak, buna karşılık, 55 nci madde sınırsız bir sorumluluk getirmektedir. Hadise-mizle ilgili olmamakla beraber, yine Borçlar Kanununun 100 ncü maddesinde yer alan husus da, sözleşmeden doğan mesuliyeti hükme bağlamaktadır. Bir sözleşme, karşısında bir işveren ve işçi var ise, sözleşmenin hudutları içerisinde yapmış olduğu zararı işveren ödemeye mecburdur. Ancak, bizi, gerek literatürün, gerekse bilim adamlarının bu şekilde değişik uygulamasına rağmen, ferahlatan, Yargıtayımızın 1966'ya kadar değişik içtihatları var; ama 1966 yılındaki Hukuk Genel Kurulunun kararından sonra önümüze, bize son derece faydası dokunacak olan Yargıtay Ticaret Mahkemesinin 2.11.1971 tarihli bir kararı var. Burada, bir Rus gemisinin yalıya çarpması neticesi meydana gelen zararda, Ticaret Kanununun 947 ve Borçlar Kanununun 55 nci maddesinin bir arada yürütülmesi suretiyle mesele çözümlenmiş. Borçlar Kanununa gidilmesine rağmen, donatanın karşı defide bulunamayacağı noktasında kendisine özgü bir karar ile karşı karşıyayız.

Şimdi görülüyor ki, konuyu Avukatlık Kanununun bir maddesinde değişiklik olarak yüce huzuruza getirmekle beraber, meselenin son derece acil yönü vardır. Çünkü, 15.11.1980 tarihine kadar Hazinesinin mutlaka bu konuda dava açma mecburiyeti vardır. Ama,

bu şekilde değişik uygulama, değişik yöntem meselesi karşısında Dışişleri Bakanlığı da yerinde bir uygulama ile gerek Romenleri, gerekse Yunan gemisi yetkililerini müzakereye çağırması, 3 Kasım 1980 tarihinde Dışişleri Bakanlığından Prof. Suat Bilge'nin başkanlığında Türk Heyeti bu zevatla görüşmeye başlayacaktır. Ama, bu görüşme 13.11.1980 tarihine kadar bitmediği takdirde, 40 milyar liralık bir dava açılması söz konusudur.

Burada da 2 görüş ileri sürülüyor. Bu tür davalar ittila tarihinden itibaren bir yıllık zamanasına tabidir. Şöyle düşünen hukukçular da vardır. O halde, bu zamana kadar biz, meydana gelen zararı ve meydana gelmekte olan zararın 1/5'lik kısmını dava açmak suretiyle, davanın muhtemel ret halinde 800 milyonun üzerinde bir ücreti vekalet ödeme ile karşı karşıya kalınmaması için, 1/5'lik kısmını dava etmek suretiyle meseleye yaklaşalım veya Yüce Konseyiniz, bu metni kabul ettiği zaman, biz, 40 milyar liralık bir dava dahi açsak, Sayın Başkanım, bu halde, mevcut bugünkü hükme göre 800 milyonun üzerinde ücreti vekaletle karşı karşıya kalırken, bunu biz, bir madde ile 169 ncu madde ile milyarda, «milyarı geçen davalarda binde bir» demek suretiyle 60 033 000 liraya düşürmüş bulunuyoruz.

Saygıyla arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Komisyonun bu konuda bir mütalaası var mı?..

HAKİM YARBAY ERSİN ESEROL (Adalet Komisyonu Üyesi) — Sayın Başkanım, Komisyonumuz tasarı metnini içerik olarak aynen benimsemiştir. Ancak, kanun yapma tekniği yönünden bir küçük değişiklik yaparak, tasarının kanun başlığı ile getirilen ek geçici maddeye, çerçeve madde ilavesinin uygun olacağı görüşündedir ve Hükümet temsilcileriyle de birleşmiştir.

Durumu takdirlerinize arz ederim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Efendim, kanunun tümü üzerinde söz almak isteyen üye var mı? Yoktur.

O halde, tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum :

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 168 ve 169 ncu Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1136 sayılı Avukatlık Kanunu-

nun 168 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 168. — Her baronun yönetim kurulu iki yılda bir seçim devresi başlangıcında, yargı yerlerindeki işlemlerle diğer işlemlerden alınacak avukatlık ücretinin asgari haddini gösteren birer tarife hazırlayarak Türkiye Barolar Birliğine gönderir.

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, baro yönetim kurullarının tekliflerini de gözönüne almak suretiyle muhtelif baroları içine alacak grupları tespit ve gruplarda uygulanacak tarifeleri hazırlayarak Adalet Bakanlığına gönderir.

Adalet Bakanlığı tarifeyi aynen ya da gerekli gördüğü değişikliklerle onaylar.

Avukatlık ücretinin takdirinde hukuki yardımın başladığı veya davanın açıldığı tarihte yürürlükte olan tarifeler esas alınır.

Yeni bir tarifenin onaylanmasına kadar eldeki tarife hükmü devam eder.

Ücretsiz dava alınması halinde, keyfiyet Baro Yönetim Kuruluna bildirilir.»

BAŞKAN — 1 nci madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye var mı?.. Yok.

1 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler?.. Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 169 ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 169. — Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olmaz.

Dava veya işin değeri ve miktarı üzerinden nispi olarak takdir edilecek avukatlık ücretinin hesabında, bir milyar liraya kadar olan bölüm için avukatlık asgari ücret tarifesindeki esaslar, bir milyar lirayı aşan bölümde ise binde bir oranı uygulanır.»

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı efendim?.. Yok.

Şimdi, ben bir soru soracağım : 1 milyardan 10 lira noksan bir dava alan kaç lira avukatlık ücreti alacak, 1 milyar olursa kaç lira olacak? Yani 1 milyardan 800 milyon mu alacak yine?

KEMALETTİN ALİ KAŞIHOĞLU (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — Arz edeyim efendim.

100 bin liraya kadar % 10 olduğuna göre 10 bin lira, ikincisi 100 bin lirada % 8 olduğu için 8 bin lira, bundan sonraki 200 bin lirada % 6 olduğu için

12 bin lira, daha sonraki 400 bin lirada % 4 olduğu için 24 bin lira. O halde 1 milyon liraya kadar ücreti vekalet toplamı 54 bin lira. 1 milyon liradan 1 milyar liraya kadar olan kısımda % 2 olacağına göre, demek ki 999 milyonumuz var. 999 milyonumuzu 2 ile çarptığımız zaman 19 milyon 980 bin tutuyor. O halde, milyara kadar olan davamızda 19 milyon 980 bin (+) 54 bin olduğu zaman; 20 milyon 34 bin.

BAŞKAN — Peki, siz demin izahat verirken demiştiniz ki, 1 milyar olursa, eğer bunu çıkarmazsak...

KEMALETTİN ALİ KÂŞİFOĞLU (Adalet Bakanlığı (Temsilcisi) — 40 milyar Sayın Başkanım. 40 milyarlık davada yalnız % 2 alsak 40 milyarı 2 ile çarptığımız zaman 800 milyon ediyordu Sayın Başkanım. Halbuki şimdi biz milyardan sonra binde bir getirdiğimiz için...

BAŞKAN — 60 milyon ediyor.

KEMALETTİN ALİ KÂŞİFOĞLU (Adalet Bakanlığı Temsilcisi) — Tabii. 39 milyon 999 bine indi efendim. Bunların toplamı halinde 60 milyon 33 bin.

BAŞKAN — Evet, başka söz almak isteyen var mı?.. Yok.

O halde 2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3 nci maddeyi okuyunuz efendim.

MADDE 3. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununa aşağıdaki Ek Geçici Madde eklenmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra, değiştirilen 168 nci madde hükümleri uyarınca hazırlanacak ilk tarifeler yürürlüğe girinceye kadar açılan davalar veya başlayan hu-

kuki yardımlarla ilgili olarak değer veya miktarın bir milyar lirayı aşan bölümü için takdir edilecek nispi avukatlık ücretinin hesabında, yürürlükte olan tarifelere bakılmaksızın, binde bir oranı uygulanır.

BAŞKAN — Bu 3 ncü madde üzerinde söz almak isteyen üye var mı efendim?.. Yok.

3 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 ncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 4 ncü madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye?.. Yok.

4 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

5 nci maddeyi okuyunuz.

MADDE 5. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 5 nci madde üzerinde söz almak isteyen sayın üye?.. Yok.

5 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Efendim, teşekkür ederim.

Efendim, gündemimizde başka tasarı ve teklif olmadığından 3 Kasım 1980 Pazartesi günü Saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Teşekkür ederim.

Kapanma Saati : 17.30

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ

GÜNDEMİ

13 NCÜ BİRLEŞİM

31 . 10 . 1980 Cuma

Saat 15.00

I. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1. — 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun değişik 4 ncü maddesinin (B) fıkrasına bir bent eklenmesi hakkında Kanun Teklifi ve İhtisas Komisyonu Raporu. (2/14) (S. Sayısı : 34)

2. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa 1101 sayılı Kanunla eklenen ek 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun Teklifi ve İhtisas Komisyonu Raporu. (2/13) (S. Sayısı : 33)

3. — Milli Güvenlik Konseyi İhtisas Komisyonlarına çağrılacak uzman kişilere yapılacak ödemelere dair Kanun Teklifi ve İhtisas Komisyonu Raporu. (2/15) (S. Sayısı : 32)

4. — 16 Şubat 1976 tarihinde Barselona'da imzalanan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme ile İki Protokol ve Eklerinin Onaylanmasının uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı. (1/16) (S. Sayısı : 29)

5. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168 ve 169 ncu maddelerinin değiştirilmesi ve bu Kanuna bir ek geçici madde eklenmesi hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (1/17) (S. Sayısı : 39)

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 29

16 Şubat 1976 Tarihinde Barselona'da İmzalanan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme ile İki Protokol ve Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/16)

TC

Başbakanlık

17 . 10 . 1980

Kanunlar ve Kararlar Tetkik

Dairesi Başkanlığı

Sayı : 112 - 531/06882

Konu : Kanun tasarıları.

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 30.9.1980 tarihli ve 101-603/06639 sayılı yazımız.

Ekli listede konuları ve eski Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuş tarih ve sayıları belirtilen kanun tasarıları Bakanlar Kurulunca benimsenmiştir.

Konseyin onayına sunulmak üzere anılan Kanun tasarılarının işleme konulmasını arz ederim.

Bülend ULUSU

Başbakan

17.10.1980 Tarihli ve 112 - 531/06882 Sayılı Yazının Eki.

L İ S T E

K O N U S U

Tarihi

Sayı

K O N U S U	Tarihi	Sayı
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümetleri Arasında Kuzey Atlantik Anlaşmasının II. ve III. Maddelerine Uygun olarak Savunma ve Ekonomik Alanında İşbirliğinde Bulunulmasına Dair Anlaşma ile Bunlarla İlgili Tamamlayıcı Anlaşmaların ve Uygulama Anlaşmalarının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	24 . 4 . 1980	101-554/02065
Tedhişçiliğin Önlenmesine Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	2 . 11 . 1978	101-327/08695
Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınmasına ve Tenfizine İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	26 . 6 . 1979	101-426/03512
Nafaka Yükümlülüğüne Uygulanacak Kanuna Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı.	26 . 6 . 1979	101-123/03512
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Devleti Hükümeti Arasında Hava Ulaştırma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı.	23 . 7 . 1979	101-444/04949
Uydular Aracılığı ile Deniz Haberleşmesi Uluslararası Teşkilatı (INMARSAT) Sözleşmesi ve İşletme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	15 . 1 . 1980	112-348/01025

K O N U S U	Tarihi	Sayısı
16 Şubat 1976 Tarihinde Barselona'da İmzalanan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme ile İki Protokol ve Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	13 . 2 . 1979	101-393/10678
Uluslararası Bir Aile Cüzdanı İhdasına İlişkin Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	5 . 6 . 1979	101-425/03512
Vasiyet Tasarruflarının Biçimine İlişkin Kanun Çatışmaları Konusunda Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	17 . 8 . 1978	101-79 / 07276
Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyetinin Katılmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	15 . 1 . 1980	101-521/08255
Çocukların ve Gençlerin Sanayide İşe Elverişlilikleri Yönünden Sağlık Muayenesine Tabi Tutulmaları Hakkında 77 Sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	7 . 11 . 1977	101-87 / 07166
1971 Psikotrop Maddeleri Sözleşmesine Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı.	31 . 12 . 1979	101-511/08092
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 14 Ağustos 1979 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	6 . 2 . 1980	101-526/01290
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Nijerya Federal Cumhuriyeti Federal Askeri Hükümeti Arasında Kültür Anlaşmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	22 . 5 . 1980	101-561/04193
Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malezya Hükümeti Arasında 13 Şubat 1977 Tarihinde Ankara'da İmzalanan Kültür Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı.	6 . 2 . 1980	101-525/01291

G E R E K Ç E

1. İnsanın içinde yaşadığı ortamla sosyal, ekonomik ve fiziksel ilişkilerini düzenlemeyi amaç edinen ve «Çevre Sorunları» genellemesi altında yürütülen çalışmaların özellikle son yıllarda büyük yoğunluk kazandığı bilinmektedir.

Denizlerin kirlenmesi sorunu, bu çalışmalar içinde büyük yer işgal etmekte ve gerek ulusal gerek uluslararası birçok kuruluşun gündemlerinde öncelikle yer almaktadır.

Bu cümleden olmak üzere, 1973 İMCO (Intergovernmental Maritime Consultative Organisation) Sözleşmesi, kirlilik yönünden öncelik verilmesi gereken 5 özel deniz bölgesi (Akdeniz, Karadeniz, Baltık Denizi, Kızıldeniz ve Körfezler) saptamış ve bu denizlere kıyısı olan ülkelerle Uluslararası Kuruluşları bu bölgelerde kirlenmeyle mücadele için işbirliğine davet etmiştir.

Bu tavsiye kararına uygun olarak, ilk defa Baltık Denizi için 22 Mart 1974 tarihli ve bu denize kıyı ülkelerin katıldığı Helsinki Andlaşması imzalanmıştır. Aynı çerçevede Birleşmiş Milletler Çevre Programının (BMÇP) koordinatörlüğü altında ve FAO, UNESCO, İMCO gibi Uluslararası Kuruluşların iştirakiyle yapılan ön çalışmalar sonucunda birincisi 28 Ocak - 4 Şubat 1975 tarihleri arasında, ikincisi ise 2-16 Şubat 1976 tarihleri arasında olmak üzere Barselona'da 16 Akdeniz kıyısı ülke temsilcilerinin katıldığı (Cezayir ve Arnavutluk katılmamıştır.) İki Hükümetlerarası Konferans düzenlenmiştir. Türkiye bu iki Konferansa ve bunlarla ilgili uzmanlar seviyesindeki çeşitli toplantılara aktif bir şekilde katılmıştır.

2. Bu gerekçeye konu teşkil eden kanun tasarısıyla onaylanmasının uygun bulunması istenen bir Andlaşma ile iki Protokol, yukarıda söz konusu çalışmaların sonucu olarak hazırlanmış ve 2.2.1976 tarih ve

7/11358 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına istinaden 16 Şubat 1976 tarihinde bu belgeler tarafımızdan da imzalanmıştır.

3. A) Andlaşmanın giriş paragrafından da anlaşılacağı üzere, Andlaşmaya taraf ülkeler, Akdeniz bölgesinin kültürel, sosyal ve ekonomik değerlerini ve budenizi tehdit eden kirlenme tehlikesini gözönünde tutarak, bu tehlikeyi önleyici çareleri birlikte saptamak ve uygulamak üzere biraraya gelmişlerdir.

Andlaşmanın uygulama sahasını tayin eden 1 nci paragrafa göre, bu sahanın doğu hududu Çanakkale Boğazının Mehmetçik ve Kumkale Fenerleri arasında sona ermektedir. Böylece, Marmara, Akdeniz tarifi dışında bırakılmış ve Türk iç denizi hüviyeti teyid olunmuştur.

Andlaşmanın 2 - 11 nci maddeleri kirlenme çeşitlerini ve bunlara karşı alınacak önlemleri belirtmekte, 12 nci maddesi, sorumluluğun tayini ve zararların ödenmesi yollarının bir an evvel saptanmasını önermekte, 13 - 29 ncu maddeleri ise, usule müteallik esasları getirmektedir. Bunlardan, «Anlaşmazlıkların giderilmesi» başlıklı 22 nci maddenin 2 nci fıkrasına, «Hakeme tarafların müşterek kabulü ile gidilmesi» kaydı tarafımızdan dercettirilmişdir. Bu maddenin uygulamasını gösteren Andlaşmanın (A) ekinde, Hakeme Başvurma yöntemi 8 madde halinde tayin edilmektedir.

B) Andlaşmanın 5 ve 9 ncu maddelerinin uygulaması cümlesinden olmak üzere hazırlanan ve keza 16 Şubat 1976 tarihinde tarafımızdan imzalanan iki adet protokolden :

a) «Akdeniz'in gemilerden ve uçaklardan yapılan boşaltmalar sonucunda kirlenmeden korunmasına» dair Protokolun 1 - 4 ncü maddelerinde çeşitli tarifelere yer verilmekte, müteakip maddelerinde ise, boşaltılması yasak artıklar, boşaltma için gerekli izin muameleleri, bu konularda kıyı ülkelerinin yapacağı işbirliğinin niteliği tayin ve tespit olunmaktadır. Bu Protokola ait 1 No.lu Ekte, boşaltılması yasak artıklar, 2 No.lu Ekte, boşaltılması özel ilgi isteyen artıklar, 3 No.lu Ekte ise boşaltılması izne bağlı artıklar ve bunlarla ilgili işlemler saptanmaktadır.

b) «Fevkalade hallerde Akdenizin Petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesinde yapılacak mücadele ve işbirliği» konulu Protokolda ise, ülkelerin kendi karasuları içinde alacakları tedbirler ve ülkelerin aralarında ve Bölge Merkezi ile yapacakları işbirliğine ait usul ve koşullar geliştirilmiştir. Söz konusu Bölge Merkezi Malta'da kurulacaktır. Protokolun 11 nci maddesinde değinilen Alt - Bölge Merkezlerinden birine Türkiye'de adaylığını koymuştur. Ancak başta Yunanistan olmak üzere birçok Doğu Akdeniz ülkesi de aynı maksatla adaylıklarını ileri sürmüş oldukları için, Alt - Bölge Merkezlerinin gaye ve görevlerinin önümüzdeki yıl toplantılarında saptanmasından sonra, yerlerinin seçilmesi cihetine gidilmesi kararlaştırılmıştır. Bu Protokolun 8 nci maddesinde sözü edilen 1 No.lu Ekte gemi kaptanlarının ve uçak pilotlarının verecekleri raporların muhtevası gösterilmektedir.

4. Maddelerinin incelenmesinden de anlaşılacağı üzere, Andlaşma ve Protokollar, Akdeniz'de halen mevcut kirlenme tehlikesine karşı gerekli önlemlerin alınmasını ve tehlikenin gelecekte daha da artması olasılığına karşı kıyı ülkeleri arasında örgütlenmeyi öngörmektedir.

Akdeniz'de rüzgar ve akıntının kirleri kıyılarıımıza sürükleyici nitelikte olduğu, özellikle Süveyş Kanalı'nın trafiğe açılmasıyla artmakta olan petrol nakliyatının büyük hacim teşkil ettiği hususları gözönünde tutularak, sözkonusu Andlaşma ve Protokolların onaylanmasının uygun bulunması, bu bölgemizin ekolojik, ekonomik ve turistik özelliklerini korumak ve daha da geliştirmek yönlerinden yarar sağlayacaktır.

16 Şubat 1976 Tarihinde Barselona'da İmzalanan Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme İle İki Protokol ve Eklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 16 Şubat 1976 tarihinde Barselona'da imzalanan «Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme» nin ve «Akdeniz'in Gemilerden ve Uçaklardan Vaki Olan Boşaltma Sonucunda Kirlenmeden Korunmasına Ait Protokol» ile «Fevkalade Hallerde Akdeniz'in Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Yapılacak Mücadele ve İşbirliğine Ait Protokol» un ve eklerinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

AKDENİZİN KİRLENMEYE KARŞI KORUNMASINA AİT SÖZLEŞME

Akdeniz'in kapladığı saha içinde deniz çevresinin iktisadi, sosyal, sıhhi ve kültürel değerini müdrik olarak, Bu ortak mirasın, günümüzdeki ve gelecekteki nesillerin istifadesi için korunması konusundaki sorumluluklarının tamamen farkında olarak,

Kirlenme dolayısıyla deniz çevresine, denizin ekolojik dengesine, kaynaklarına ve meşru kullanma şekillerine yönelmiş tehdidi takdir ederek,

Akdeniz Bölgesinin kendine has hidrografik ve ekolojik özelliklerini ve kirlenmeye bilhassa maruz bulunmasını gözönünde bulundurarak,

Kaydedilen ilerlemelere rağmen, bu konuda mevcut uluslararası sözleşmelerin, deniz kirlenmesinin bütün boyutlarını ve kaynaklarını kapsamadığını ve Akdeniz Bölgesinin özel ihtiyaçlarına cevap vermediğini belirterek,

Bölge ölçeğinde birbiriyle ilişkilendirilmiş geniş bir tedbirler bütünü içinde Akdeniz Bölgesinin korunması ve geliştirilmesi için devletlerin ve ilgili uluslararası kuruluşların yakın işbirliğine ihtiyaç bulunduğunu kavrayarak.

İŞBU SÖZLEŞMEYE TARAF OLANLAR AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR

Madde : 1

Oğrafi Kapsam

1. İşbu Sözleşmeye mahsus olmak üzere Akdeniz Sahası, Batıda Cebelitarık Boğazının girişindeki Cape Spartel deniz feneri üzerinden geçen meridyen çizgisinden, Doğuda Çanakkale Boğazının Güney sınırlarında bulunan Mehmetçik ve Kumkale denizfenerleri arasını laki çizgiye kadar uzanan bütün deniz ve körfezleri içine alan Akdenizin asıl denizcilik suları olarak tanımlanmıştır.

2. İşbu Sözleşmeye ek olarak yapılacak herhangi bir protokolde yer almadığı takdirde, Akdeniz sahası, Tarafların iç denizlerini kapsamına almamaktadır.

Madde : 2

Tanımlar

İşbu Sözleşmenin amaçlarına uygun olarak :

a) «Kirlenme», deniz ortamına insan tarafından dolaysız veya dolaylı yollarla, yaşayan varlıklara zarar verici, insan sağlığını tehlikeye koyucu, balıkçılık da dahil olmak üzere denizcilik faaliyetlerini kısıtlayıcı, deniz suyunun niteliğini düşürücü ve kullanma imkânlarını azaltıcı sonuçlar doğuran madde veya enerjinin dahil edilmesi, demektir;

b) «Teşkilat», işbu Sözleşmenin 13 ncü maddesine uygun olarak Sözleşme muamelelerini yürütmekle görevlendirilmiş organ, demektir.

Madde : 3

Genel Hükümler

1. Taraflar işbu Sözleşmeyle tutarlı olmak ve Devletler Hukukuna uygun olmak şartıyla, Akdeniz Bölgesinin deniz ortamının korunmasına katkıda bulunmak üzere, bölge veya altbölge anlaşmalarının da dahil olduğu ikili veya çok taraflı anlaşmalara girebilirler. İşbu Sözleşmeye Taraf olanların katılacakları bu çeşit anlaşmaların birer nüshası Teşkilata iletilecektir.

2. İşbu Sözleşmede yer almış bulunan hiçbir şey, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 2750 C (XXV) sayılı Kararıyla deniz hukukunu düzenlemek ve geliştirmek üzere toplanmış bulunan Deniz Hukuku Konferansına zarar vermeyecek, ve hiçbir Devletin deniz hukuku hakkındaki ve sahilдар devlet veya bayrak devleti olarak kaza hakkı üzerindeki halihazır veya gelecekteki taleplerini ve hukuki görüşlerini haleldar etmeyecektir.

Madde : 4

Genel Taahhütler

1. İşbu Sözleşme ve yürürlükte bulunan protokollerinin hükümlerine Taraf Olanlar, tek tek veya birlikte, Akdeniz Bölgesinde deniz çevresinin korunmasını ve daha iyi duruma getirilmesini sağlamak üzere, kirlilikten korunma, kirliliği hafifletme ve kirlilikle mücadele için bütün gerekli tedbirleri alırlar.

2. İşbu Sözleşmenin imzaya açıldığı sırada imzaya açılan protokoller dışında, Sözleşmenin uygulanmasını yönlendirmek için gerekli olan, üzerinde görüş birliğine varılmış tedbirleri, usulleri ve standartları kapsayan yeni protokollerin hazırlanmasında ve kabulünde Taraflar işbirliği içinde çalışırlar.

3. Taraflar, Taraflarca ehliyetli olarak kabul edilen diğer uluslararası kuruluşlarda, Akdeniz Bölgesinin deniz çevresini her çeşit kirlilikten koruyacak tedbirlerin alınması için faaliyet göstermeyi taahhüt ederler.

Madde : 5

Gemilerden ve Uçaklardan Vaki Olan Boşaltma Suretiyle Kirlenme

Taraflar, Akdeniz'de gemilerden ve uçaklardan vaki olan boşaltmaları önlemek ve azaltmak amacıyla bütün gerekli tedbirleri alırlar.

Madde : 6

Gemilerden Vaki Olan Kirlenme

Taraflar, Akdeniz Bölgesinde gemilerden artıkların dökülmesi sonucu meydana gelen kirliliğin önlenmesi, azaltılması ve kirlenmeyle mücadele tedbirlerini uluslararası kanunlara uygun olarak alırlar ve uluslararası düzeyde genellikle kabul görmüş olan, bu tür kirlenmenin sınırlandırılmasıyla ilgili kuralları bu bölgede etkili olarak uygulamayı taahhüt ederler.

Madde : 7

Kıta Sahaneliğinin, Deniz Yatağının ve Deniz Dibiinin Araştırılması ve İşletilmesi Sırasında Meydana Gelen Kirlenme

Taraflar, Akdeniz Bölgesinde kıta sahanlığı, deniz yatağının ve deniz dibinin araştırılması ve işletilmesi sırasında meydana gelen kirlenmenin önlenmesi, azaltılması ve kirlenmeyle mücadele hususunda bütün uygun tedbirleri alırlar.

Madde : 8

Karalardan Gelen Kirlenme

Taraflar, Akdeniz Sahasında kendi sınırları içinde bulunan alanlardan ırmaklar aracılığıyla dökülen, kıyılarda bulunan kuruluşlar veya mahreçler yoluyla veya karada bulunan herhangi bir kaynaktan dışarıya akan kirliliği önleme, azaltma ve kirlenmeyle mücadele etme konularında bütün uygun tedbirleri alırlar.

Madde : 9

Kirlenme Sonucu Meydana Gelebilecek Fevkalade Hallerde Yapılacak İşbirliği

1. Taraflar, Akdeniz Sahası içinde kirlenme sonucu meydana gelebilecek fevkalade hallerde, tehlikenin sebebi ne olursa olsun, gerekli tedbirlerin alınması ve bu durum sonucu ortaya çıkan zararın hafifletilmesi ve ortadan kaldırılması için işbirliği yaparlar.

2. Herhangi bir Taraf Devlet, Akdenizde kirlenme sonucu bir tehlikenin varlığının farkına varırsa, gecikmeden Teşkilatın ve Teşkilat vasıtasıyla veya doğrudan doğruya, bu durumdan zarar görmesi muhtemel olan diğer Tarafların dikkatini çeker.

Madde : 10

Sürekli Denetleme

1. Taraflar, ühtisaslaşmış kabul ettikleri uluslararası organlarla yakın işbirliği yaparak Akdenizde kirliliğin sürekli denetlenmesi amacıyla, ikili veya çok taraflı seviyeler de dahil olmak üzere, birbirini tamamlayıcı veya ortak mahiyette programların gerçekleştirilmesine gayret gösterecekler; ve bu Saha için sürekli bir denetleme sisteminin kurulmasına çalışacaklardır.

2. Bu amaçla Taraflar, kendi hükümler sınırları içinde kirliliğin sürekli denetlenmesiyle görevli makamları belirleyecekler ve mümkün olduğu nispette hükümler sınırları dışında, uluslararası mahiyetteki kirliliğin sürekli denetlenmesi düzenlemelerine katılacaklardır.

3. Taraflar, kirliliğin sürekli denetlenmesini sağlamak üzere ortak usullerin ve standartların düzenlenmesi için işbu Sözleşmeye getirilmesi gerekebilecek eklerin hazırlanması, kabulü ve uygulanması için işbirliği yapmayı taahhüt ederler.

Madde : 11

Bilimsel ve Teknik İşbirliği

1. İşbu Sözleşmenin amaçlarını gerçekleştirmek üzere Taraflar, mümkün olduğu sürece birbirleriyle doğrudan doğruya veya ehliyetli bölge veya uluslararası kuruluşlar aracılığıyla, bilimsel ve teknik işbirliği alanlarında verilerin ve diğer bilimsel bilginin karşılıklı kullanılmasında işbirliği yapmayı taahhüt ederler.

2. Taraflar, Akdeniz Bölgesinde yürütülecek deniz kirliliğiyle ilgili milli araştırma programlarının geliştirilmesini ve birbirleriyle ahenleştirilmesini sağlamayı, ve bölge esasına dayalı veya uluslararası ölçekte, işbu Sözleşmenin amaçlarına uygun araştırma programlarının hazırlanması ve uygulanması için işbirliği yapmayı taahhüt ederler.

3. Taraflar, Akdeniz Bölgesindeki gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaçlarına öncelik vererek, deniz kirliliği konusunda teknik yardım ve diğer desteklerin sağlanmasında işbirliği yapmayı taahhüt ederler.

Madde : 12

Sorumluluk ve Tazminat

İşbu Sözleşme ve ilgili protokollerinin hükümlerinin ihlali sonucu deniz çevresinde ortaya çıkan hasara ilişkin sorumlulukların ve tazminatın tespit usullerinin belirlenmesi ve kabulü için, Taraflar en kısa zamanda işbirliğine girmeyi taahhüt ederler.

Madde : 13

İdari Düzenlemeler

Taraflar, aşağıda gösterilen sekreteryaya görevleriyle yükümlü organ olarak Birleşmiş Milletler Çevre Programını tayin ederler :

- (i) 14, 15 ve 16 ncı maddelerle belirlenen, Tarafların toplantılarını ve müzakerelerini düzenlemek;
- (ii) 3, 9 ve 20 ..... uygun olarak elde edilen ikazları, raporları ve diğer bilgileri Taraflara iletmek;
- (iii) Tarafların sorularını ve onlardan gelecek bilgileri değerlendirmek ve Taraflarla işbu Sözleşme, Protokoller ve ilişkin ekleri üzerinde istişare etmek;
- (iv) İşbu Sözleşmenin protokolleriyle kendisine verilmiş görevleri yerine getirmek;
- (v) Taraflarca kendisine verilecek diğer görevleri yerine getirmek;

(vi) Taraflarca ehliyetli kabul edilen uluslararası organlarla insicamı temin etmek ve özellikle sekreteryaya görevlerinin etkili olarak ifası için ihtiyaç bulunan idari düzenlemelere girmek.

Madde : 14

Tarafların Toplantıları

1. Taraflar olağan toplantılarını iki yılda bir, olağanüstü toplantılarını ise, Teşkilatın veya en az iki Tarafça desteklenen bir Tarafın teklifiyle gerekli görülen herhangi bir zamanda yapacaklardır.

2. Tarafların toplantılarının asli görevi işbu Sözleşmenin ve protokollerinin uygulanmasının sürekli gözden geçirilmesi olacaktır; özellikle :

(i) Taraflarca veya ehliyetli kabul edilen uluslararası kuruluşlarca deniz kirlenmesinin durumu hakkında tutulan envanterleri ve bunların Akdeniz Sahasına etkilerini genel olarak izlemek;

(ii) 20 nci maddeye göre Taraflarca sunulan raporları değerlendirmek;

(iii) 17 nci maddede belirlenmiş bulunan usule uygun olarak, ihtiyaç duyulduğu zaman, işbu Sözleşmenin ve protokollerinin eklerini kabul etmek, gözden geçirmek ve değiştirmek;

(iv) 15 ve 16 nci maddelerdeki hükümlere uygun olarak, yeni protokollerin kabulü veya işbu Sözleşme ve protokollerinde değişiklik yapılması için tavsiyelerde bulunmak;

(v) İşbu Sözleşme, protokoller ve eklerle ilgili meseleleri incelemek üzere, ihtiyaç duyulan çalışma gruplarını kurmak;

(vi) İşbu Sözleşme ve protokollerin amaçlarının gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan yeni teşebbüsleri değerlendirmek ve karara bağlamak.

Madde : 15

Yeni Protokollerin Kabulü

1. 4 nci maddenin 2 nci paragrafına uygun olarak Taraflar diplomatik konferans niteliğindeki toplantılarda yeni protokollerin kabulüne gidebilirler.

2. Tarafların üçte ikisinin teklifiyle, yeni protokollerini kabul edecek bir diplomatik konferans, Teşkilat tarafından düzenlenebilecektir.

3. İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesi beklenirken, Teşkilat Sözleşmeyi imzalamış bulunanlarla görüşükten sonra, yeni protokoller kabul etmek amacıyla bir diplomatik konferans toplayabilir.

Madde : 16

Sözleşmenin veya Protokollerin Değiştirilmesi

1. İşbu Sözleşmeye Taraf Olanlardan herhangi biri Sözleşmeye değişiklik teklifi getirebilir. Değişiklikler, Tarafların üçte ikisinin teklifiyle, Teşkilat tarafından toplanmaya davet edilen bir diplomatik konferans tarafından kabul edilir.

2. İşbu Sözleşmeye Taraf Olanlardan herhangi biri protokollere değişiklik teklifi getirebilir. Bu tür değişiklikler, Tarafların üçte ikisinin teklifiyle toplanan bir diplomatik konferans tarafından kabul edilir.

3. İşbu Sözleşmeyle ilgili değişiklik teklifleri, diplomatik konferansta temsil edilen Sözleşmeye Tarafların dörtte üç çoğunluk oyu ile kabul edilecek ve Depoziter Devlet tarafından Sözleşmeye Taraf olanların tamamının onayına sunulacaktır. Herhangi bir protokolle ilgili değişiklik teklifleri, diplomatik konferansta temsil edilen protokole Tarafların dörtte üç çoğunluk oyu ile kabul edilecek ve Depoziter Devlet tarafından Protokole Taraf olanların tamamının onayına sunulacaktır.

4. Değişikliklerin kabulü Depoziter Devlete yazılı olarak bildirilecektir. Söz konusu olan duruma göre Sözleşme veya protokollerde kabul edilen değişiklikler, işbu maddenin 3 nci paragrafına uygun olarak, Tarafların en az dörtte üçü tarafından onaylandığını bildirir belgelerin Depoziter Devlet tarafından teslim alınmasından sonraki otuzuncu günde, değişiklikleri kabul eden devletler arasında yürürlüğe girecektir.

5. İşbu Sözleşmeye veya herhangi bir protokolüne getirilen değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra, işbu Sözleşme veya protokollere yeni taraf olanlar mukaveleye değişmiş şekliyle Taraf kabul edileceklerdir.

Madde : 17

Ekler ve Eklerdeki Değişiklikler

1. İşbu Sözleşmenin veya protokollerinin ekleri, bağlı buldukları Sözleşmenin veya protokollerin tamamlayıcı parçalarını teşkil edeceklerdir.

2. Hakemlik usulü ile ilgili ek hariç olmak üzere, protokollerde özel bir usul belirlenmemişse, aşağıda gösterilen usul işbu Sözleşmenin veya protokollerinin eklerinde teklif edilen değiştirme önergelerinin kabul edilmesi ve yürürlüğe konmasında geçerli olacaktır :

(i) Bütün Taraflar, 14 ncü maddede sözü edilen toplantılarda işbu Sözleşmenin veya protokollerin eklerinde değişiklik teklif edebilirler;

(ii) Söz konusu mukaveleye getirilecek değişiklikler, Sözleşmeye Taraf olanların dörtte üç çoğunluk oyu ile kabul edilecektir;

(iii) Bu şekilde kabul edilmiş bulunan değişiklikler, Depoziter Devlet tarafından zaman geçirilmeden bütün Taraflara duyurulacaktır;

(iv) İşbu Sözleşmenin veya protokollerinin eklerinde yapılan değişiklikleri onaylama imkânı bulamayan Taraflar, değişikliği kabul eden Tarafların kabul sırasında belirledikleri bir süre içinde, durumlarını Depoziter Devlete yazıyla bildireceklerdir;

(v) Bundan önceki altparagrafa uygun olarak alınan ihbarnameler, Depoziter Devlet tarafından zaman geçirilmeden Taraflara duyurulacaktır;

(vi) (iv) altparagrafta belirtilen sürenin dolması halinde, bu süre içinde sözkonusu altparagraf hükümlerine uygun olarak ihbarlarını yapmamış bulunan Taraflar, Sözleşme veya protokollerin ekleriyle ilgili değişikliklerin uygulama kapsamına dahil edileceklerdir.

3. İşbu Sözleşmeye veya protokollere yeni bir ekin kabulü ve yürürlüğe konması, işbu maddenin 2 nci paragrafında belirtilen kabul ve yürürlüğe konma usulüne göre yapılacaktır. Eğer Sözleşme veya protokollerde bir değişiklik sözkonusu ise, yeni ek, Sözleşme veya protokollerde yapılan değişikliğin yürürlüğe girmesine kadar yürürlüğe konmayacaktır.

4. Hakemlik usulü ile ilgili ekte yapılacak değişiklikler, işbu Sözleşmenin kendinde yapılan değişiklik olarak kabul edilir ve 16 ncü maddede belirlenen usul uyarınca teklif ve kabul olunabilirler.

Madde : 18

İçtüzük ve Mali Kurallar

1. Taraflar 14, 15 ve 16 ncü maddelerde öngörülen toplantı ve konferansları için içtüzük tespit edeceklerdir.

2. Özellikle kendilerinin mali katkılarını tayin etmek üzere Taraflar, Teşkilatla istişarede bulunarak mali kurallar tespit edeceklerdir.

Madde : 19

Oy Hakkının Özel Kullanılışı

İhtisas sahibi buldukları alanlarda, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Sözleşmenin 24 ncü maddesinde işaret edilen herhangi bir bölgesel ekonomik gruplaşma, işbu Sözleşmeye ve bir veya daha fazla sayıda protokole Taraf olan üyelerinin sayısına eşit sayıda oy hakkına sahiptir. Aynı zamanda Avrupa Ekonomik Topluluğu ve diğer ekonomik grupların da üyeleri olan Taraflar, kendi oy haklarını kullandıkları takdirde Topluluk veya gruplaşmalar bu üyelerinin oy haklarını tekrar kullanamazlar, veya bunun tam tersi uygulanır.

Madde : 20

Raporlar

Tarafların toplantılarında belirlenecek şekilde ve zaman aralıkları içinde, işbu Sözleşmeye ve protokollere Taraf olanlar, Sözleşmenin uygulanması amacıyla alınan tedbirler hakkında hazırlayacakları raporları Teşkilata gönderirler.

Madde : 21

Uygulamanın Denetlenmesi

Taraflar, işbu Sözleşmenin ve protokollerin uygulanmasının denetlenmesinde kullanılacak usulleri geliştirmek üzere işbirliği yapmayı deruhte ederler.

Madde : 22

Anlaşmazlıkların Çözülmesi

1. İşbu Sözleşmenin veya protokollerin yorumlanması veya uygulanması üzerinde Taraflar arasında anlaşmazlık çıkması halinde, anlaşmazlığın çözülmesi için görüşme yolu veya Tarafların seçecekleri herhangi bir uzlaştırıcı yol kullanılacaktır.

2. İlgili Tarafların bir önceki paragrafta belirtilen yollarla anlaşmazlığı çözmeleri mümkün olmadığı takdirde, ortak kabul yolu ile anlaşmazlık işbu Sözleşmenin (A) ekinde ortaya konulan şartlar altında hakemlik müessesesine teslim edilecektir.

3. Bununla birlikte Taraflar, herhangi bir zamanda, özel bir zamanlamaya ihtiyaç göstermeden, aynı yükümlülüğü kabul eden bütün diğer Tarafları da ilgilendirerek, (A) ekinin hükümlerine uygun olarak, hakemlik usulünün uygulanmasını fiilen zorunlu kabul ettiklerini beyan edebilirler. Böyle bir beyan, Depoziter Devlete yazılı olarak bildirilir; Depoziter Devlet bunu diğer Taraflara duyurur.

Madde : 23

Sözleşme ile Protokollerin İlişkisi

1. Protokollerden en az birine Taraf olmaksızın hiçbir kimse işbu Sözleşmeye Taraf olamaz. Sözleşmeye Taraf olmaksızın veya aynı anda Taraf haline gelmeksizin hiçbir kimse protokollere Taraf olamaz.

2. İşbu Sözleşmenin protokolleri sadece protokolü imzalamış bulunan Taraflar için bağlayıcıdır.

3. İşbu Sözleşmenin 14, 16 ve 17 nci maddeleri uyarınca, protokollerle ilgili kararların alınması yalnız protokole Taraf olanlarca yerine getirilebilir.

Madde : 18

İçtüzük ve Mali Kurallar

1. Taraflar 14, 15 ve 16 nci maddelerde öngörülen toplantı ve konferansları için içtüzük tespit edeceklerdir.

2. Özellikle kendilerinin mali katkılarını tayin etmek üzere Taraflar, Teşkiatla istişarede bulunarak mali kurallar tespit edeceklerdir.

Madde : 19

Oy Hakkının Kullanılışı

İhtisas sahibi buldukları alanlarda, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Sözleşmesinin 24 nci maddesinde işaret edilen herhangi bir bölgesel ekonomik gruplaşma, işbu Sözleşmeye ve bir veya daha fazla sayıda Protokole Taraf olan üyelerinin, sayısına eşit sayıda oy hakkına sahiptir. Aynı zamanda Avrupa Ekonomik

Topluluğu ve diğer ekonomik grupların da üyeleri olan Tarafar, kendi oy haklarını kullandıkları takdirde Topluluk veya gruplaşmalar bu üyelerinin oy haklarını tekrar kullanamazlar, veya bunun tam tersi uygulanır.

Madde : 20

Uygulamamın Denetlenmesi

Tarafar, işbu Sözleşmenin ve Protokollerin uygulanmasının denetlenmesinde kullanılacak usulleri geliştirmek üzere işbirliği yapmayı deruhte ederler.

Madde : 22

Anlaşmazlıkların Çözülmesi

1. İşbu Sözleşmenin veya Protokollerin yorumlanması veya uygulanması üzerinde Tarafar arasında anlaşmazlık çıkması halinde, anlaşmazlığın çözülmesi için görüşme yolu ve Tarafarın seçecekleri herhangi bir uzlaştırıcı yol kullanılacaktır.

2. İlgili Tarafarın bir önceki paragrafta belirtilen yollarla anlaşmazlığı çözmeleri mümkün olmadığı takdirde, ortak kabul yolu ile anlaşmazlık işbu Sözleşmenin A Ekinde ortaya konulan şartlar altında hakemlik müessesesine teslim edilecektir.

3. Bununla birlikte Tarafar, herhangi bir zamanda, özel bir zamanlamaya ihtiyaç göstermeden, aynı yükümlülüğü kabul eden bütün diğer Tarafarı da ilgilendirerek, A Ekinin hükümlerine uygun olarak, hakemlik usulünün uygulamasını fiilen zorunlu kabul ettiklerini beyan edebilirler. Böyle bir beyan, Depoziter Devlete yazılı olarak bildirilir; Depoziter Devlet bunu diğer Tarafalara duyurur.

Madde : 23

Sözleşme ile Protokollerin İlişkisi

1. Protokollerden en az birine Taraf olmaksızın hiçbir kimse işbu Sözleşmeye Taraf olamaz. Sözleşmeye Taraf olmaksızın veya aynı anda Taraf haline gelmeksizin hiçbir kimse Protokollere Taraf olamaz.

2. İşbu Sözleşmenin Protokolleri sadece Protokolü imzalamış bulunan Tarafar için bağlayıcıdır.

3. İşbu Sözleşmenin 14, 16 ve 17 nci maddeleri uyarınca, Protokollerle ilgili kararların alınması yalnız Protokole Taraf olanlarca yerine getirilebilir.

Madde : 24

İmza

1. Barselona'da Akdeniz'in korunması amacıyla Akdeniz'e sahilдар Devletlerin tam yetkili temsilcileri seviyesinde yapılan Konferansa davet edilen Devletler ve herhangi bir Protokol hükümleri gereğince Protokolü imzalamaya hak kazanmış olanlar için, işbu Sözleşme; Akdeniz'in Gemilerden ve Uçaklardan Vaki Olan Boşaltma Sonucunda Kirilenmeden Korunmasına Ait Protokol; ve, Fevkalâde Hallerde Akdeniz'in Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirilenmesinde Yapılacak Mücadele ve İşbirliğine Ait Protokol, Barselona'da 16 Şubat 1976 günü ve Madrid'de 17 Şubat 1976 ilâ 17 Şubat 1977 tarihleri arasında imzaya açık olacaktır. Adı geçen metinler, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve herhangi bir üyesi Akdeniz'e sahilдар bulunan, işbu Sözleşme ile belirlenen alanlarda yetki kullanan ve Protokollerden herhangi birinin hükümlerinden etkilenen, benzer bölgesel ekonomik birlikler tarafından imzalanmak üzere aynı tarihe kadar açık tutulacaktır.

Madde : 25

Resmen Tasdik, Kabul veya Tasvip

İşbu Sözleşme ve ilişik Protokolleri resmen tasdik, kabul veya tasvibe tabidir. Resmen tasdik, kabul veya tasvip senetleri Depoziter Devlet olma vazifesini deruhte eden İspanyol Hükümetine tevdi edilecektir.

Madde : 26

Katılma

1. 24 ncü maddede belirtilen Devletlerin, Avrupa Ekonomik Topluluğunun ve benzer birliklerinin katılmaları için mevcut Sözleşme, Akdeniz'in Gemilerden ve Uçaklardan Vaki Olan Boşaltma Sonucunda Kirlenmeden Korunmasına Ait Protokol, ve Fevkalâde Hallerde Akdeniz'in Petrol ve Diğer Zararlı Maddeler Yoluyla Kirlenmesinde Yapılacak Mücadele ve İşbirliğine Ait Protokol, 17 Şubat 1977 gününden itibaren açık olacaktır.

2. Sözleşmenin ve herhangi bir Protokolünün yürürlüğe girmesinden sonra, 24 ncü maddede adı geçen Devletler işbu Sözleşme ve Protokollerine, katılmak istedikleri Protokolün Tarafarının dörtte üçünün tasvibinden sonra katılabilirler.

3. Katılma belgeleri Depoziter Devlete tevdi edilir.

Madde : 27

Yürürlüğe Girme

1. İşbu Sözleşme, ilk Protokolünün yürürlüğe girdiği günde yürürlüğe girer.

2. İşbu Sözleşme, aynı tarihte, 24 ncü maddede belirtilen ve henüz yürürlüğe girmemiş herhangi bir Protokole taraf olmak üzere resmi muamelelerini tamamlamış Devletler, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve benzer bölgesel ekonomik birlikler için de yürürlüğe girmiş sayılır.

3. Protokolde aksi belirlenmemiş olduğu takdirde, işbu Sözleşmenin bütün Protokolleri en az altı adet resmen tasdik, kabul veya tasvip veya 24 ncü maddede belirtilen tarafların Protokole katılma senedinin Depoziter Devlete tesliminden sonraki otuzuncu günde yürürlüğe girer.

4. Bundan sonra, işbu Sözleşme veya herhangi bir Protokol, 24 ncü maddede belirtilen herhangi bir Devlet, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve benzer bölgesel ekonomik birlikler tarafından resmen tasdik, kabul, tasvip veya katılma senetlerinin tevdi edilmesini müteakip otuzuncu günde bu Taraflar için yürürlüğe girer.

Madde : 28

Çekilme

1. İşbu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihinin üçüncü yılından sonra Taraflar yazılı çekilme ihbarı yapmak suretiyle Sözleşmeden çekilebilirler.

2. Protokolde başka bir şekil belirlenmemiş olduğu takdirde Protokole Taraf Olanlar, Protokolün yürürlüğe giriş tarihinin üçüncü yılından sonra yazılı çekilme ihbarı yapmak suretiyle Protokolden çekilebilirler.

3. Çekilme, çekilme tebliğinin Depoziter Devlet tarafından teslim alınışının doksanıncı gününden itibaren uygulamaya konur.

4. İşbu Sözleşmeden çekilen Taraflar, Sözleşmenin Taraf oldukları bütün Protokollerinden de çekilmiş sayılırlar.

5. Bir Protokolden çekilen Taraf, eğer Sözleşmenin başka bir Protokolüne Taraf değilse, Sözleşmeden de çekilmiş sayılır.

Madde : 29

Depoziter Devletin Sorumlulukları

1. Depoziter Devlet 24 ncü maddede belirtilen Tarafları ve Teşkilatları aşağıda gösterilen konularda haberdar eder :

(i) İşbu Sözleşme ve bütün Protokollerinin imzalanması; ve 24, 25 ve 26 ncü maddeler uyarınca resmen tasdik, kabul, tasvip ve katılma senetlerinin teslim alınması;

- (ii) 27 nci madde hükümlerine göre, Sözleşme ve herhangi bir Protokolün yürürlüğe gideceği tarih;
- (iii) 28 nci maddeye uygun olarak yapılacak çekilme ihbarları;
- (iv) Sözleşme ve Protokollerle ilgili değişikliklerin kabulü ve 16 ncı madde hükümlerine uygun olarak değişikliklerin yürürlüğe gireceği tarihler;
- (v) Yeni Eklerin kabul edilmesi ve mevcut Eklerin 17 nci maddeye uygun olarak değişmeleri;
- (vi) 22 nci maddenin 3 ncü paragrafında belirtilen hakemlik usulünün uygulanmasının zorunlu kılındığını beyan eden ilan.

2. İşbu Sözleşmenin ve bütün Protokollerinin asılları Depoziter Devlet olan İspanyol Hükümetince teminat altında bulundurulacak ve İspanyol Hükümeti sözkonusu Sözleşme ve Protokollerin tasdik edilmiş suretlerini Taraf Devletlere, Teşkilata ve Birleşmiş Milletler Beyannamesinin 102 nci maddesi uyarınca kayıt ve yayımının yapılması için Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine gönderecektir.

BUNUN ŞAHİDİ OLARAK aşağıda imzaları bulunanlar, kendi hükümetleri tarafından tam yetkili kılınarak, işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

16 Şubat 1976 günü Barselona'da Arap, İngiliz, Fransız ve İspanyol dillerinde birer nüsha olmak üzere DÜZENLENEN dört metin eşit derecede geçerlidir.

Hakemlik Usulü

Madde : 1

Anlaşmazlık konusuyla ilgili Tarafların başka bir şekil kabul etmeleri dışında, hakemlik usulü işbu Ek ile belirlenen şekilde yürütülecektir.

Madde : 2

1. Sözleşmenin 22 nci maddesinin 2 veya 3 ncü paragrafı hükümlerine uygun olarak, Taraf bir Devletin diğer bir Taraf Devlete bulunacağı talep üzerine bir hakemlik mahkemesi teşkil edilir. Hakemlik talebinin, müracaatın konusunu, özellikle Sözleşmenin veya Protokollerin ilgili maddelerini ve bunların anlaşmazlığa yol açan yorum veya uygulamalarını açıklayacak şekilde düzenlenir.

2. Talep sahibi olan Taraf, bir hakemlik mahkemesinin kurulmasını talep ettiğini, bunu anlaşmazlıkla ilgili hangi Tarafa yönelttiğini, Sözleşmenin ve Protokollerin ilgili maddelerini ve kendi kanaatine göre anlaşmazlığa yol açan yorum veya uygulamayı Teşkilata bildirecektir. Teşkilat bu bilgiyi bütün Taraflara duyurur.

Madde : 3

Hakemlik mahkemesi üç üyeden meydana gelir; anlaşmazlığa taraf olan Taraflar birer hakem tayin ederler ve aralarında anlaşarak, mahkemeye başkanlık edecek üçüncü bir şahsı belirlerler. Tayin edilen üçüncü şahsın, anlaşmazlığa taraf olan Tarafların hiçbirinin vatandaşı olmaması, devamlı ikamet yerinin sözkonusu Taraflardan birinin sınırları içinde bulunmaması, anlaşmazlığa düşen Taraflar tarafından istihdam edilmemiş olması ve bu davayla herhangi bir başka yetki dolayısıyla uğraşmamış bulunması şarttır.

Madde : 4

1. Hakemlik mahkemesinin başkanı, ikinci hakem üyenin tayin edilmesinden itibaren iki ay içinde belirlenememişse, ısrarlı olan Tarafın talebi üzerine Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri buraya iki ay içinde bir tayin yapar.

2. Anlaşmazlığa taraf olan Taraflardan biri, hakemlik usulüne müracaat edilmesi talebini aldıktan sonra iki ay içinde kendi hakemini tayin etmemişse, diğer Taraf Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine başvurur. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri önce iki ay içinde mahkemenin başkanını tayin eder. Tayinin yapılması üzerine mahkeme başkanı, kendi hakemini belirlemediği olan Tarafın iki ay içinde bunun yerine getirilmesini ister. Sürenin dolmasından sonra, durumu Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine bildirir ve Genel Sekreter iki ay içinde buraya da bir tayin yapar.

Madde : 5

1. Hakemlik mahkemesinin kararlarında uluslararası hukuk esas alınacak; özellikle, işbu Sözleşmenin ve ilgili Protokollerin hükümleri geçerli olacaktır.

2. İşbu Ek'in hükümlerine uygun olarak kurulacak hakemlik mahkemeleri kendi içtüzüklerini kendileri tespit edeceklerdir.

Madde : 6

1. Hakemlik mahkemesinin usul veya esas üzerindeki kararları üyelerinin çoğunluk oyu ile alınacaktır.

2. Mahkeme, olayı tespit etmek üzere bütün uygun tedbirleri alabilir. Taraflardan birinin talebi üzerine gerekli geçici tedbirleri teklif edebilir.

3. İşbu Ek'in hükümlerine uygun olarak iki veya daha fazla sayıda hakemlik mahkemesi mevcutsa ve bu mahkemeler aynı veya benzer iddialarla karşı karşıya iseler, olayın tespiti ile ilgili usuller hakkında birbirlerine bilgi verebilirler ve bu usullere mümkün olduğu ölçüde uymaya çalışırlar.

4. Anlaşmazlıkla ilgili Taraflar duruşmaların devamı için bütün gerekli imkânları sağlarlar.

5. Taraflardan birinin bulunmaması veya ihmali duruşmanın devamı için engel teşkil etmez.

Madde : 7

1. Hakemlik mahkemesinin hükmü, sebepleri kapsayan bir gerekçe ile birlikte sunulacaktır. Hüküm, anlaşmazlık halinde olan Taraflar için nihai ve bağlayıcıdır.

2. Mahkeme hükmünün yorumlanması veya yerine getirilmesi ile ilgili olarak Taraflar arasında bir anlaşmazlık çıktığı takdirde, ısrarlı olan Taraf hükmü hakemlik mahkemesine tekrar sunar. Eğer mahkemenin tekrar toplanması mümkün olamıyorsa, bu amaçla birinci mahkemede uygulanan aynı usullerle yeni bir hakemlik mahkemesi teşkil edilir.

Madde : 8

Sözleşmenin 24 ncü maddesinde belirtilen Avrupa Ekonomik Topluluğuna ve benzer herhangi bir bölgesel ekonomik birliğe, işbu Sözleşmeye Taraf olan Devletler gibi, şikâyetçi veya şikâyet edilen olarak hakemlik mahkemesine çıkabilmeleri için yetki verilmiştir.

ARNAVUTLUK adına

CEZAYİR adına

FAS adına

FRANSA adına

İSPANYA adına

İSRAİL adına

İTALYA adına

KIBRIS adına

LİBYA ARAP CUMHURİYETİ adına

LÜBNAN adına

MALTA adına

MISIR adına

MONAKO adına

SURİYE ARAP CUMHURİYETİ adına

TUNUS adına

TÜRKİYE adına

YUGOSLAVYA adına

YUNANİSTAN adına

AKDENİZ'İN GEMİLERDEN VE UÇAKLARDAN VAKİ OLAN BOŞALTMA SONUCUNDA KİRLENMEDEN KORUNMASINA AİT PROTOKOL

Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme'ye Taraflar olarak, Deniz ortamına gemilerden ve uçaklardan artıkların ve diğer maddelerin dökülmesi sonucunda meydana gelen tehlikeyi teşhis ederek, Sahildevletlerin Akdeniz'i bu tehlikeden korumakta ortak menfaatleri bulunduğunu düşünerek, 1972 yılında Londra'da kabul edilen Artıkların ve Diğer Maddelerin Boşaltılması Sonucu Denizlerin Kirlenmesinin Önlenmesine Ait Sözleşme'yi hatırdta bulundurarak,

İŞBU PROTOKOLE TARAF OLANLAR AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR :

Madde : 1

İşbu Protokole Taraf Olanlar (bundan sonra «Taraflar» olarak anılmıştır) Akdeniz Sahasının gemilerden ve uçaklardan vaki olan boşaltma sonucu kirlenmesinin önlenmesi ve azaltılması için bütün uygun tedbirleri alacaklardır.

Madde : 2

İşbu Protokolün geçerli olduğu bölge, Akdeniz'in Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşme'nin (bundan sonra «Sözleşme» olarak anılmıştır) 1 nci maddesinde tanımlanan bölgedir.

Madde : 3

İşbu Protokolün amaçları açısından :

1. «Gemiler ve Uçaklar,» denizde giden veya havada giden her çeşit araç demektir. Bu terim, kendi kendine hareket eder olsun veya olmasın, bütün hava yastıklı tekneleri, yüzen tekneleri, denizde yapılmış platformları ve diğer insan yapısı tesisleri ve bunların araç ve gereçlerini kapsar.

2. «Artıklar ve Diğer Maddeler,» her çeşit, şekil ve tarifte madde ve cisimler demektir.

3. «Boşaltma» :

a) Gemilerden veya uçaklardan denize bilerek atılan artıklar ve diğer maddeler;

b) Gemilerin veya uçakların bilerek denize atıkları maddeler, demektir.

4. «Boşaltma,» şunları içine almaz :

a) Gemiler ve uçaklar tarafından atılan veya gemilere ve uçaklara atılmak üzere getirilen artıklar ve diğer maddeler, veya bu tür artıkların ve maddelerin gemilerde ve uçaklarda muameleye tabi tutulması sonucu atılan maddeler hariç kalmak üzere, gemi ve uçakların ve bunların araç ve gereçlerinin nizami harekâtı sonucu veya tesadüfen denize dökülen artık ve diğer maddeler.

2. Bütün Tarafların yetkili makamları 5 nci ve 6 ncı maddelerde şart koşulan izin belgelerini, boşaltılma talebinde bulunulan artıklar veya diğer maddeler itibarıyla şu durumlarda çıkarırlar :

a.) Kendi sınırları içinde yapılan yüklemeler; ve

b.) Yüklemenin işbu Protokole taraf olmayan bir devletin sınırları içinde yapılması halinde, kendine kayıtlı veya kendi bayrağını taşıyan gemi veya uçakların yapacakları yüklemeler.

Madde : 11

1. Bütün Taraflar, işbu Protokolün uygulanması için gerekli olan tedbirleri aşağıda belirtilen haller itibarıyla yerine getirirler :

a. Kendi sınırları içinde kayıtlı bulunan veya bayrağını taşıyan gemiler ve uçaklar;

b.) Denize dökülecek artık ve diğer maddeleri kendi sınırları içinde yükleyen gemiler ve uçaklar;

c.) Kendi hükümlerinde sınırları içinde bu anlamda boşaltma yaptığı tahmin edilen gemi veya uçaklar.

2. İşbu Protokol, Devlete ait olan, Devlet tarafından işletilen ve kullanıldığı sürece sadece hükümetin ticari olmayan hizmetlerine tahsis edilmiş bulunan gemi ve uçaklar için uygulanmaz. Ancak, bütün Taraflar bu tür gemilerin ve uçakların işlemlerine ve işleme kapasitelerine zarar vermeyecek uygun tedbirleri alarak, bu araçların mümkün olduğu ölçüde Protokolün gereklerine uydurulmalarını temin etmeye gayret ederler.

Madde : 12

Bütün Taraflar, kendi kontrol gemilerine ve uçaklarına ve diğer bu tür hizmetlilerine birer genelge yayımlayarak, işbu Protokolün hükümlerine aykırı olarak yapılan veya yapılacak boşaltma olaylarını ve durumlarını resmi makamlarına bildirmelerini istemeyi kabul ederler. Eğer Taraf uygun görürse, böyle durumları ilgili Taraflara da duyurur.

Madde : 13

İşbu Protokoldeki hiçbir husus, uluslararası hukuka uygun olarak, Tarafların boşaltma sonucu denizlerde ortaya çıkan kirliliği önleme haklarını engellemez.

Madde 14 :

1. İşbu Protokole Taraf Devletlerin olağan toplantıları, Sözleşmenin 14 nci maddesinde belirtilen Sözleşmeye Taraf Olanların yapacakları olağan toplantılarla birlikte yapılacaktır. Taraflar, Sözleşmenin 14 nci maddesine uygun olmak kaydıyla olağanüstü toplantılar da yapabilirler.

2. İşbu Protokole Taraf Olanların toplantılarının gayesi :

a.) İşbu Protokolün uygulanmasını izlemek; alınan tedbirlerin tesir derecesini mütalaa etmek; ve özellikle, Ekler halinde düzenlenmek üzere yeni tedbirlere ihtiyaç olup olmadığını tespit etmek;

b.) 5 nci, 6 ncı ve 7 nci maddeler gereğince verilen izin belgeleriyle ilgili kayıtları incelemek ve görüşmek ve vaki olmuş boşaltma ameliyelerini gözden geçirmek;

c.) İşbu Protokolün Eklerini gözden geçirmek ve değiştirmek;

d.) İşbu Protokolün uygulanması için gerekli görülen diğer görevleri yerine getirmek.

3. Sözleşmenin 17 nci maddesi uyarınca, işbu Protokolün Eklerine getirilecek değişiklikler için Tarafların dörtte üçünün çoğunluk oyu gereklidir.

Madde : 15

1. Sözleşmenin bütün protokollerle ilgili olan hükümleri, işbu Protokol için de geçerlidir.

2. Tarafların başka bir şekil üzerinde anlaşmaları hariç olmak üzere, Sözleşmenin 18 nci maddesine uygun olarak kabul edilmiş bulunan içtüzük ve mali hükümler, işbu Protokol için de geçerlidir.

Bunun şahidi olarak, aşağıda imzaları bulunanlar, kendi hükümetleri tarafından tam yetkili kılınarak, işbu Protokolü imzalamışlardır.

16 Şubat 1976 günü Barselona'da Arap, İngiliz, Fransız ve İspanyol dillerinde birer nüsha olmak üzere düzenlenen dört metin eşit derecede geçerlidir.

EK — I

A) İşbu Protokolün 4 nci maddesi uyarınca aşağıdaki madde ve cisimler sıralanmıştır :

1. Organohalojen bileşikler ve zehirli olmayanları veya yenebilir deniz canlılarını yenemez duruma sokmadan denizde hızla biyolojik olarak zararsız maddelere dönüşebilen bileşikleri hariç olmak üzere, deniz ortamında bu tür maddeler meydana getirebilecek bileşikler,

2. Organosilikon bileşikleri ve zehirli olmayanları veya yenebilir deniz canlılarını yenemez duruma sokmadan denizde hızla biyolojik olarak zararsız maddelere dönüşebilen bileşikleri hariç olmak üzere, deniz ortamında bu tür meydana getirebilecek bileşikler.

3. Cıva ve cıva bileşikleri.

4. Kadmiyum ve kadmiyum bileşikleri.
5. Varlıkları dolayısıyla balıkçılık ve denizciliğe zarar verebilecek, denizin faydalarını azaltabilecek, veya denizin hukuki kullanma imkânlarına müdahale edebilecek kalıcı plastik maddeler ve diğer suni maddeler.
6. Gemilere ve uçaklara denize boşaltılmak üzere alınan hampetrol ve petrolden elde edilen hidrokarbonlar ve bu maddelerin karışımları olan maddeler.
7. Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı tarafından belirlenecek yüksek, orta ve az derecede radyoaktif artıklarla, yüksek, orta ve az derecede radyoaktif cisimler.
8. Deniz suyunun niteliğini etkileyecek bileşimde ve miktarda asit ve alkali bileşikler. Dikkate alınacak bileşim çeşitleri ve miktarları, işbu Protokolün 14 ncü maddesinin 3 ncü paragrafında belirtilen usule uygun olarak Taraflarca belirlenecektir.
9. (i) Yenebilir deniz canlılarını yenemez duruma sokmamak; veya,
(ii) İnsan ve hayvan hayatını tehlikeye sokmamak şartıyla, denizin fiziki, kimyevi ve biyolojik süreçleri yoluyla hızla zararsız duruma gelen maddeler hariç olmak üzere, hangi halde bulunursa bulunsun (katı, sıvı, yarı sıvı, gaz veya canlı), biyolojik ve kimyevi savaş maddeleri.
- B.) İşbu Ek, yukarıda 1 ila 6 ncü paragraflarda ipucu kirleticiler olarak belirtilen maddeleri ihtiva eden lağım ve tarak birikintileri gibi artıklar ve diğer maddeler için geçerli değildir. Bu tür artıkların boşaltılması II ncü ve III ncü Eklerin konularını teşkil etmektedir.

EK — II

Boşaltılması özel ilgi isteyen artık ve diğer maddeler 5 ncü madde gereğince aşağıda sıralanmıştır :

1. (i) Arsenik, kurşun, bakır, çinko, berilyum, krom, nikel, vanadyum, selenyum, antimon ve bunların bileşikleri.
(ii) Siyanürler ve flüorlar.
(iii) Böcek öldürücü ilaçlar ve bunların Ek I de belirtilmeyen yan ürünleri.
(iv) Deniz canlılarına zarar vermesi ihtimali olan veya yenebilir deniz canlılarını yenemez duruma sokan ve Ek I'de belirtilmeyen suni organik kimyevi maddeler.
2. (i) Bileşim türleri ve miktarları Ek I'in A. 8 ncü paragrafında belirtilen usule uygun olarak tespit edilmemiş bulunan asit ve alkali bileşikler.
(ii) İşbu Protokolün 14 ncü maddesinin 3 ncü paragrafıyla belirlenen usul uyarınca Tarafların tespit edecekleri belirli tavan miktarlarının altında boşaltılabilecek bileşikler hariç olmak üzere, Ek I ile kapsanmayan asit ve alkali bileşikler.
3. Denizin dibine çökerek, balıkçılık ve denizcilik açısından ciddi engel teşkil edebilecek yük kapları, maden hurdaları ve diğer hacimli artıklar.
4. Zehirli olmamakla birlikte, boşaltıldıkları miktarlar dolayısıyla denizin kullanıma imkânlarını ciddi olarak azaltabilecek, insan hayatını veya deniz canlılarını tehlikeye atabilecek, veya denizciliği engelleyebilecek maddeler.
5. Ek I'de kapsanmayan radyoaktif artıklar ve diğer radyoaktif maddeler. Bunlar için izin belgesi verilmesinin sözkonusu olduğu durumlarda taraflar bu konuda ehliyetli Uluslararası Atom Enerjisi Ajansının, tavsiyelerine uyacaklardır.

EK - III

7 ncü madde gözönünde bulundurularak, denize boşaltılması için izin belgesi verilmesi sözkonusu olan maddeler için uygulanacak kısıtların tespitinde şu unsurlar dikkate alınacaktır :

A) Maddelerin özellikleri ve bileşimi

1. Boşaltılacak maddelerin toplam miktarları ve ortalama bileşimleri (mesela : yılda);
2. Hali (mesela : katı, çamur, sıvı veya gaz);
3. Özellikleri : Fiziki (mesela : erime kabiliyeti ve yoğunluğu), kimyevi ve biyokimyevi (mesela : oksijen talebi, gıdaları), ve biyolojik (mesela : virüsler, bakteriler, mayalar, asalaklar);

4. Zehirlilik derecesi;
5. Kalıcılık derecesi : Fiziki kimyevi ve biyolojik olarak;
6. Biyolojik maddeler ve çökelekler içinde birikme dereceleri ve biyolojik olarak değişebilirlikleri;
7. Fiziki, kimyevi ve biyolojik değişmelere duyarlılığı ve deniz ortamında diğer erimiş organik ve organik olmayan maddelerle birbirlerine tesir etme durumları;
8. Deniz kaynaklarına (balıklar, kabuklu deniz ürünleri) bulaşarak veya başka değişiklikler meydana getirerek, bunların pazarlanma imkânlarını azaltma ihtimalleri.

B) Boşaltma yerlerinin özellikleri ve biriktirme yöntemleri

1. Yer (mesela : boşaltma alanının mevkii, kıyıdan uzaklık ve derinliği), yerin diğer kullanma alanlarına nispetle mevkii (mesela : manzara bölgelerine, yumurtlama yerlerine, balık yetiştirme ve avlanma alanlarına, işletilebilir kaynaklara);
2. Belirli zaman birimleri içinde boşaltma sıklığı (mesela : bir günde, bir haftada, bir ayda boşaltılabilecek miktar);
3. Eğer varsa, biriktirme ve muhafaza etme yöntemleri;
4. Bilhassa geminin hızı ile irtibatlı olmak üzere, teklif edilen kirliliği salma yöntemleri ile ilk seferde ulaşılan sulandırma derecesi;
5. Dağılıma özellikleri : (mesela : yatay taşınma açısından akıntıların etkileri, denizin yükselip alçalması, rüzgârlar ve dikey karışma);
6. Suyun özellikleri : (mesela : ısı derecesi, pH durumu, tuzluluk derecesi, tabakalaşma durumu, kirliliğin oksijen indeksleri - erimiş oksijen (DO), kimyevi oksijen talebi (COD), biyokimyevi oksijen talebi (BOD) -, amonyak, yüzer durumda bulunan maddeler, diğer besin maddeleri ve üreyebilirlikleri de dahil olmak üzere organik halde veya madeni halde mevcut nitrojen);
7. Dip özellikleri : (mesela : topoğrafyası, jeokimyevi ve jeolojik özellikleri ve biyolojik üreyebilirliği);
8. Bu bölgede daha önce başka boşaltmaların yapılmış olup olmadığı ve bunun etkileri (mesela : geçmişte ağır maden kayıtları ve organik kömür muhtevası);
9. İzin belgeleri verecekleri zaman Taraflar, mevsimlerle ilgili değişiklikleri de gözönünde bulunduracak ve belirlenen hükümlere uygun olarak, sözkonusu alanlarda yapılacak boşaltmanın sonuçlarının değerlendirilebileceği yeterli bir ilmi zeminin bulunup bulunmadığını tespit edeceklerdir.

C) Genel düşünceler ve şartlar

1. Çevrenin kullanılmasını etkileme ihtimalleri (mesela : yüzen veya kıyıya vurmuş maddeler, bulanıklık, hoş olmayan kokular, renksizleşme ve köpürme);
2. Deniz hayatına, balık ve kabuklu deniz hayvanlarının yetiştirilmesine, balık stoklarına ve dalyanlara, deniz yosunu toplanmasına ve yetiştirilmesine muhtemel etkileri;
3. Denizin diğer kullanıma şekillerine olacak muhtemel etkiler : (mesela : sanayiın kullanacağı suyun niteliğinin bozulması, yapıların sualtı bölümlerinin paslanması, yüzen maddeler yüzünden gemilerin hareket kabiliyetlerinin kısıtlanması, deniz tabanına artıkların ve katı eşyanın birikmesi sonucunda balıkçılık ve denizciliğin güçleşmesi, ilmi sebepler veya tabii haliyle saklanmak üzere özel değeri olan alanların korunması);
4. Maddeleri denize daha az zararlı hale getirdikten sonra dökmek üzere, karada yerleşmiş muameleye tabi tutma, dökme ve ortadan kaldırma yöntemlerinin mevcudiyeti, seçme imkânları ve uygulanabilirlikleri.

ARNAVUTLUK adına

CEZAYİR adına

FAS adına

FRANSA adına

İSPANYA adına

İSRAİL adına

İTALYA adına

KIBRIS adına

LİBYA ARAP CUMHURİYETİ adına

LÜBNAN adına

MALTA adına
MISIR adına
MONAKO adına
SURIYE ARAP CUMHURİYETİ adına
TUNUS adına
TÜRKİYE adına
YUGOSLAVYA adına
YUNANİSTAN adına

FEVKALADE HALLERDE AKDENİZİN PETROL VE DİĞER ZARARLI MADDELERLE KİRLENMESİNDE YAPILACAK MÜCADELE VE İŞBİRLİĞİNE AİT PROTOKOL

Akdenizin Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşmeye Taraflar olarak,

Akdeniz sahasında petrol ve diğer zararlı maddeler yolu ile meydana gelen ciddi deniz kirlenmesinin sahildevletleri ve deniz ekosistemi için tehlike yaratma potansiyeline sahip bulunduğunu kabul ederek,

Bu kirlilikle mücadele için sahildevletlerin işbirliğine ihtiyaç bulunduğunu dikkate alarak,

Gemilerden Valki Olan Kirliliğin Önlenmesine Ait Uluslararası 1973 Sözleşmesini; Petrol Kirliliği Yaratan Kaza Hallerinde Açık Denizlere Müdahale Edilmesine Ait Uluslararası 1969 Sözleşmesini; aynı zamanda, Denizlerin Petrol Dışındaki Maddeler Tarafından Kirlenmesi Halinde Açık Denizlere Müdahale Edilmesi hakkında 1973 Protokolünü hatırdaki bulundurarak,

Petrol Kirlenmesi Zararlarında Kamu Yükümlülüğü hakkında Uluslararası 1969 Sözleşmesini de gözönünde bulundurarak,

İŞBU PROTOKOLE TARAF OLANLAR AŞAĞIDAKİ ŞEKİLDE ANLAŞMAYA VARMIŞLARDIR:

Madde : 1

Akdenizin Kirlenmeye Karşı Korunmasına Ait Sözleşmenin (bundan sonra «Sözleşme» olarak anılmıştır) 1 nci maddesiyle tanımlanan saha içinde kaza sonucu büyük miktarlarda petrol veya diğer zararlı maddelerin mevcudiyeti veya küçük miktarlardaki boşaltmaların birikerek denizi kirlenmesi veya kirlenmek üzere bulunması ile deniz ortamına, kıyılara veya Taraflardan birinin veya birkaçının buraya bağlı menfaatlerine yönelmiş ciddi ve yakın tehlike durumlarında gerekli tedbirleri almak üzere işbu Protokole Taraf Olanlar (bundan sonra «Taraflar» olarak anılmıştır) işbirliği yapacaklardır.

Madde : 2

İşbu Protokolün amaçları açısından «bağlı menfaatler» terimi, diğer menfaatler yanında, sahildevletinin menfaatlerinin dolaysız olarak aşağıdaki noktalarda etkilenmesini veya tehlikeye düşmesini ifade etmektedir :

- Balıkçılık faaliyetleri de dahil olmak üzere, kıyı sularında, limanlarda veya körfezlerde yapılan faaliyetler;
- Su sporları ve dinlenme de dahil olmak üzere, sözkonusu bölgenin tarihi ve turistik çekiciliği;
- Sahil nüfusunun sağlığı;
- Canlı kaynakların korunması.

Madde : 3

Taraflar tek tek veya ikili veya çok taraflı işbirliği yolu ile, denizlerin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine karşı mücadele etmek üzere, âcil durum planlarının ve araçlarının hazır bulundurulmasına ve teşvik edilmesine gayret göstereceklerdir. Bu araçlar özellikle, fevkalâde hâllerde kullanılmak üzere hazırlanmış araç ve gereçleri, gemileri, uçakları ve personeli kapsar.

Madde : 4

İşbu Protokolün 1 nci maddesinde belirtilen durumlar hakkında Akdeniz Bölgesi için mümkün olduğu kadar kesin bilgiye sahip olmak üzere Taraflar, tek tek veya ikili veya çok taraflı işbirliği yolu ile, sürekli denetim faaliyetlerini geliştirecek ve uygulayacaklardır.

Madde : 5

Denizde iken paketler hâlinde, yük kaplarıyla, taşınabilir tanklarla, karayolu veya demiryolu nakliyatında kullanılan tanklarla bırakılan veya kaybedilen zararlı maddelerin deniz ortamını kirlenme tehlikelerini azalt-

mak amacı ile kurtarılması ve tekrar ele geçirilmesi konusunda Taraflar imkânları elverdiği ölçüde işbirliği yapacaklardır.

Madde : 6

1. Bütün Taraflar aşağıda belirtilen konularla ilgili bilgileri diğer Taraflara yaymayı taahhüt ederler:

a) Denizlerin petrol ve diğer zararlı maddelerle kirlenmesine karşı mücadele ile görevli yetkili milli teşkilât veya makamları;

b) Denizlerin petrol ve diğer zararlı maddeler yolu ile kirlenmesi hakkında hazırlanan raporları teslim alacak ve Tarafların birbirlerine yardımcı olmaları gereken tedbirlerin alınması ile görevli bulunacak yetkili milli makamları;

c) Denizlerin petrol ve diğer zararlı maddeler ile kirlenmesinin önlenmesi için geliştirilen yeni usulleri, kirlenmeyle mücadele için yeni tedbirleri, bu konularla ilgili araştırma programlarının geliştirilmesini.

2. Birbirleriyle karşılıklı bilgi alış verişinde bulunmaya karar vermiş olan Taraflar, bu bilgiyi aynı zamanda Bölge Merkezine de bildireceklerdir. Merkez bu bilgiyi diğer Taraflara ve şartname usulü ile işbu Protokole Taraf olmayan diğer Akdeniz sahildevletlerine iletecektir.

Madde : 7

1. Maddede belirtilen olaylar ve durumlar hakkında alınacak bütün raporların ve âciliyeti bulunan bilginin gerekli sürat ve güvenilirlikle elde edilmesini, gönderilmesini ve dağıtılmasını sağlamak üzere Taraflar, ellerinde bulunan haberleşme imkânlarının kullanılmasını bir işbirliği içinde yürütmeyi taahhüt ederler. Bölge Merkezi, işbirliği içinde yürütülecek bu gayrete katılmaya ve özellikle 10 ncu maddenin 2 nci paragrafı ile kendisine verilen görevleri yerine getirmeye imkân verecek haberleşme vasıtaları ile donatılacaktır.

Madde : 8

1. Bütün Taraflar, kendi bayraklarını taşıyan gemilerin kaptanlarına ve kendi sınırları içinde kayıtlı uçakların pilotlarına gerekli talimatı vererek, işbu Protokolün 1 nci Eki uyarınca, aşağıda belirtilen durumları en hızlı ve yeterli kanallarla Taraflardan birine veya Bölge Merkezine iletmelerini sağlayacaklardır :

a) Denizin petrol ve diğer zararlı maddeler tarafından kirlenmesine yolaçan veya yolaçacak nitelikte olan kazaları;

b) Deniz ortamına, kıyılara veya Taraf veya Tarafların bağlı menfaatlerine ciddi ve yaklaşan tehlikenin habercisi olabilecek petrol dökülmelerini ve diğer zararlı maddelerin varlığını, özelliklerini ve büyüklüklerini.

2. 1 nci paragrafta uygun olarak toplanacak bilgi, kirlenme dolayısıyla etkilenmesi muhtemel diğer Taraflara :

a) Bu bilgiyi elde etmiş olan Tarafça doğrudan doğruya veya tercihan Bölge Merkezinden geçirilerek; veya,

b) Bölge Merkezi tarafından, bildirilecektir. Taraflar arasında doğrudan doğruya haberleşmenin yapılması halinde, sözkonusu Taraflarca alınacak tedbirlerden Bölge Merkezi haberdar edilecektir,

3. 2 nci paragrafın hükümlerinin uygulanması halinde Taraflar Sözleşmenin 9 ncu maddesinin 2 nci paragrafı ile getirilen sorumluluklarla bağlı olmayacaklardır.

Madde : 9.

1. İşbu Protokolün 1 nci maddesiyle tanımlanan durumla karşılaşan bütün Taraflar şu şekilde davranacaklardır :

a) Kazanın veya âcil durumun mahiyetini ve vüsatini tayin etmek üzere gerekli değerlendirmeyi yapmak veya duruma göre, petrol veya diğer zararlı maddenin çeşidi ve takribi miktarı ile kirliliğin sürüklenme yönünü ve hızını tahmin etmek;

- b) Kirlenmenin etkilerinin ortaya çıkmaması ve azaltılması için uygulanabilecek bütün tedbirleri almak;
  - c) Bu değerlendirmelerden ve kirlenme ile mücadele için alınan veya alınması düşünülen tedbirlerden diğer Tarafların zaman geçirmeden doğrudan doğruya veya Bölge Merkezi yolu ile haberdar etmek;
  - d) Mümkün olduğu sürece durumu gözlemeye devam etmek ve 8 nci madde uyarınca rapor vermek.
2. Bir geminin sebebiyet verdiği kirlenme ile mücadelenin yürütülmesi sırasında, bütün imkânlarla gemide bulunan insanların ve mümkün olduğu ölçüde geminin emniyete alınmasına çalışılacaktır. Bu tedbirleri uygulayan Taraf, Hükümetlerarası Denizcilik Danışma Teşkilatını (IMCO) haberdar edecektir.

Madde : 10.

1. Kendi sahillerini kirletme tehlikesi taşıyan petrol ve diğer zararlı maddelerle mücadele etmek üzere yardıma ihtiyacı bulunan herhangi bir Taraf, önce bu kirlilikten en fazla zarar görmesi muhtemel olan Taraflardan başlamak üzere, 6 ncı maddede belirtilen şekilde, diğer Taraflardan doğrudan doğruya veya Bölge Merkezi aracılığı ile yardım isteyebilir. Bu yardım ilgili Tarafa özellikle, uzman tasviyeleri, denizde yürütülecek ameliyeler için gerekli malzeme, araç, gereç ve vasıtaların sağlanması veya tahsis edilmesi olabilir.
2. Kirlilikle mücadele için faaliyete geçmiş bulunan Tarafların, ameliyenin düzenlenmesi üzerinde anlaşamamaları halinde, Bölge Merkezi Tarafların iznini alarak, sözkonusu Taraflarca tahsis edilmiş olan imkânların koordinasyonunu yapar.

Madde : 11.

İşbu Protokolün Bölge Merkezi hakkındaki 6 ncı, 7 nci, 8 nci, 9 ncu ve 10 ncu maddelerinin ilgili hükümlerinin uygulanması, muhtemelen kurulacak Alt - Bölge Merkezlerine de, Alt - Bölge Merkezlerinin Hedefleri, görevleri, Bölge Merkezi ile olan münasebetleri göz önüne alınarak, uygun şekilde yaygınlaştırılacaktır.

Madde : 12.

1. İşbu Protokole Taraf olanların olağan toplantıları Sözleşmenin 14 ncü maddesi uyarınca düzenlenen Sözleşme Taraflarının olağan toplantıları sırasında yapılır. İşbu Protokolün Tarafları, Sözleşmenin 14 ncü maddesine uygun olarak olağanüstü toplantılar da düzenleyebilirler.
2. İşbu Protokol Tarafların toplantılarının amacı :
  - a) Protokolün uygulanmasına nezaret etmek ve alınan tedbirlerin uygun olup olmadığını ve özellikle Ekler şeklinde olmak üzere başka tedbirler alınması gerekip gerekmediğini incelemek;
  - b) İşbu Protokole yapılmış her eki tekrar gözden geçirmek ve gerekiyorsa değişiklikler yapmak;
  - c) İşbu Protokolün uygulanmasında ihtiyaç duyulan bütün diğer görevleri yerine getirmektir.

Madde : 13.

1. Sözleşmenin bütün Protokollerle ilgili hükümleri işbu Protokole de uygulanır.
  2. Protokole Taraf olanlarca başka türlü bir anlaşmaya varılmadığı takdirde, Sözleşmenin 18 nci maddesine uygun olarak kabul edilen İçtüzük ve mali hükümler, işbu Protokol için de uygulanır.
- BUNUN ŞAHİDİ OLARAK aşağıda imzaları bulunanlar, kendi hükümetleri tarafından tam yetkili kılınarak, işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.
- 16 Şubat 1976 günü Barselona'da Arap, İngiliz, Fransız ve İspanyol dillerinde birer nüsha olmak üzere DÜZENLENEN dört metin eşit derecede geçerlidir.

İŞBU PROTOKOLÜN 8 NCI MADDESİNE GÖRE HAZIRLANACAK RAPORUN MUHTEVASI

1. Genel kural olarak her rapor, mümkün olduğu ölçüde:
  - a) Kirlenme kaynağının mahiyetini (mümkünse geminin hüviyetini),
  - b) Olayın veya gözlemin coğrafi mevkiini, saat ve tarihini,
  - c) Bölgede rüzgârın ve denizin durumunu ve
  - d) Kirlenme kaynağı bir gemi ise, onun hakkında uygun teferruatı ihtiva edecektir.
2. Özellikle her rapor, mümkün olduğu ölçüde :
  - a) Kirlenmeye sebep olan zararlı maddelerin niteliği hakkında teferruatlı bilgileri ve bu maddelerin teknik isimlerinin doğrusunu (doğru teknik isim yerine ticari isim kullanılmamalıdır),
  - b) Denize atılmış bulunan veya atılması ihtimali olan zararlı maddelerin tahmini veya hatasız miktarını, yoğunluğunu ve muhtemel durumunu,
  - c) İmkân elverdiği ölçüde, ambalajın ve maddeyi tanımaya yarayacak markaların tasvirini, ve
  - d) Yollayanın, alıcının veya imalatçının ismini ihtiva edecektir.
3. Mümkün olduğu ölçüde, her rapor açık ve seçik olarak denize atılan veya atılması ihtimali olan zararlı maddenin bir hidrokarbür olup olmadığını, zararlı maddenin katı veya sıvı veya gaz hallerinden hangisinde bulunduğunu, ve bu maddenin yığın veya paket halinde, özel kaplardan, taşınabilir tanklardan veya karayolu veya demiryolu nakliyatında kullanılan tanklardan hangisinde nakledilmekte olduğunu belirtir.
4. İmkân elverliği ölçüde, her rapor, muhataplarından biri tarafından istenen veya rapor müellifinin uygun bulduğu diğer bütün bilgiler ile de tamamlanmalıdır.
5. İşbu Protokolün 8 nci maddesinin 1 nci paragrafında belirtilen kişiler:
  - a) İlk raporu, mümkün olduğu ölçüde, durumun gelişmesi ile ilgili bilgilerle tamamlanmalı ve
  - b) Zarar görmüş Devletlerden gelen tamamlayıcı bilgi taleplerini, mümkün olduğu ölçüde, yerine getirmelidir.

ARNAVUTLUK adına
CEZAYİR adına
FAS adına
FRANSA adına
İSPANYA adına
İSRAİL adına
İTALYA adına
KIBRIS adına
LİBYA ARAP CUMHURİYETİ adına
LÜBNAN adına
MALTA adına
MISIR adına
MONAKO adına
SURIYE ARAP CUMHURİYETİ adına
TUNUS adına
TÜRKİYE adına
YUGOSLAVYA adına
YUNANİSTAN adına

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ S. Sayısı : 39

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 168 ve 169 ncu Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu. (1/17)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : 101-611/06905

17 . 10 . 1980

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'nca hazırlanan ve Milli Güvenlik Konseyi Başkanlığına arzı Bakanlar Kurulunca 17.10.1980 tarihinde kararlaştırılan «1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168 ve 169 ncu Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend Ulusu

Başbakan

1136 SAYILI AVUKATLIK KANUNUNUN 168 VE 169 NCU MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI

G E R E K Ç E S İ

Bilindiği üzere, 7 Temmuz 1969 tarihinde yürürlüğe girmiş olan 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168 nci maddesi, avukatlık ücret tarifelerinin «üç senede bir» hazırlanacağı hükmünü taşımaktadır. Ülkemizdeki ekonomik gelişme ve para değerindeki hızlı gelişme nedeniyle özellikle maktu olarak değerlendirilen avukatlık ücretleri günün koşullarının gerisinde kalmaktadır. Üç yıllık bir süre, bu bakımdan oldukça uzun sayılabilir. Öte yandan noterlik ücret tarifelerinin hazırlanması açısından son kez yapılmış olan yeni düzenleme dikkate alınarak bir paralellik sağlanmasının uygun olacağı sonucuna varılmıştır. Bunu sağlamak üzere, «168 nci maddenin ilk cümlesindeki «üç senede bir» dizesi «iki yılda bir» olarak değiştirilmektedir.

Ayrıca, belli sürelerde değiştirilen tarifelerin, hangi tarihten itibaren geçerli olacakları konusu, uygulamada tereddütlere ve tartışmalara neden olmuş, hukuki yardımın sona erdiği tarihte gerçeğe en uygun şekilde değerlendirilebileceği görüşü karşısındaki görüşlerin de varlığı üzerine Yargıtay, davanın açıldığı tarihte yürürlükte olan tarifenin uygulanacağı kararına varmıştı. Bu görüş ve karar doğrultusunda konuya yasal kararlılık kazandırmak amacıyla 168 nci maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, davanın açıldığı tarih, ya da hukuki yardımın başlangıcı esas alınmak suretiyle ücret takdir edileceği esası benimsenmiş olmaktadır.

169 ncu maddede yapılan değişiklikle, maddeye ikinci fıkra olarak, nispi avukatlık ücreti takdirini gerektiren dava ve işlerde, anlaşmazlık konusu değer veya miktarın bir milyarı üstünde olması halinde bu tür avukatlık ücretinin binde bir olarak hesaplanacağı hükmü getirilmektedir.

Özellikle hazineyi ilgilendiren davalarda, yüksek meblağlara varan işler nedeniyle hükmedilecek nispi avukatlık ücretlerinin makul bir seviyede tutulması düşüncesine dayanan bu değişiklik önerisi, mevcut tarife nispetlerinin, salt avukatlık ücretinin yüksekliği nedeniyle hak arama özgürlüğünü kısıtlayıcı etkisinden kurtarmak amacını gütmektedir.

Öte yandan Geçici Madde ile de bu kanunla Avukatlık Kanununda yapılan değişiklikten sonra yeniden düzenlenmesi gereken avukatlık asgari ücret tarifesinin düzenlenme ve onay için gerekli sürenin uzaması takdirinde çıkan yasanın uygulamasının gecikmesini önlemek amacıyla, bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra değiştirilen 168 ve 169 ncu maddeler hükümleri uyarınca hazırlanacak tarifeler yürürlüğe girinceye kadar açılan davalar veya başlayan hukuki yardımlarla ilgili olarak değer veya miktarın bir milyar lirayı aşan bölümü için takdir edilecek avukatlık ücretinin hesabında yürürlükteki tarifeye bakılmaksızın binde bir oranının uygulanacağı esası getirilmiştir.

Adalet Komisyonu Raporu

Esas No. : 1/17

Karar No. : 3

28 . 10 . 1980

MİLLİ GÜVENLİK KONSEYİ BAŞKANLIĞINA

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168 ve 169 ncu Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Adalet Komisyonunda görüşüldü.

Yapılan görüşme sonunda Tasarının tümü kabul edilerek, maddelerin görüşülmesine geçildi.

Tasarının maddeleri üzerinde yapılan görüşmeler sonunda 1 nci ve 2 nci maddeleri aynen, madde başlığı ve numarası bulunmayan Geçici Maddenin başlığına «Madde 3 - 1136 sayılı Avukatlık Kanununa aşağıdaki Ek Geçici Madde 1 — Eklenmiştir» ibaresi getirilerek ve Geçici Maddede «Ek Geçici Madde 1 —» olarak, ayrıca yukarıdaki değişikliğe paralel olarak 3 ve 4 ncü maddelerin madde numaraları da 4 ve 5 şeklinde değiştirilerek tüm yapılan bu değişiklikler nedeniyle tasarının ismi de «1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168 ve 169 ncu Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı» biçimine dönüştürülerek kabul edilmesinin uygun olacağı Komisyonumuzca teklif edilmektedir.

Raporumuz Milli Güvenlik Konseyinin onayına arz edilmek üzere saygı ile sunulur.

Başkan
Muzaffer BAŞKAYNAK
Hâkim Tuğgeneral

Üye
Ersin ESEROL
Hâkim Yarbay

Üye
M. Tevfik ODMAN
Deniz Hâkim Ön Yüzbaşı

Üye
N. Yüksel TALAYMAN
Adalet Bakanlığı

Üye
Abdulkadir GENELİOĞLU
Adalet Bakanlığı

Kanunlar P. A. Gn. Md. Bş. Yrd. Kanunlar P.A. Gn. Md. Müşaviri

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 168 ve 169 ncu Maddelerinin Değiştirilmesi ve Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 168. — Her baronun yönetim kurulu iki yılda bir seçim devresi başlangıcında, yargı yerlerindeki işlemlerle diğer işlemlerden alınacak avukatlık ücretinin asgari haddini gösteren birer tarife hazırlayarak Türkiye Barolar Birliğine gönderir.»

Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulu, baro yönetim kurullarının tekliflerini de gözönüne almak suretiyle muhtelif baroları içine alacak grupları tespit ve gruplarda uygulanacak tarifeleri hazırlayarak Adalet Bakanlığına gönderir.

Adalet Bakanlığı tarifeyi aynen ya da gerekli gördüğü değişikliklerle onaylar.

Avukatlık ücretinin takdirinde hukuki yardımın başladığı veya davanın açıldığı tarihte yürürlükte olan tarifeler esas alınır.

Yeni bir tarifenin onaylanmasına kadar eldeki tarife hükmü devam eder.

Ücretsiz dava alınması halinde, keyfiyet Baro Yönetim Kuruluna bildirilir.»

MADDE 2. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 169. ncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 169. — Yargı mercilerince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücreti, avukatlık ücret tarifesinde yazılı miktardan az ve üç katından fazla olmaz.

Dava veya işin değeri ve miktarı üzerinden nispi olarak takdir edilecek avukatlık ücretinin hesabında, bir milyar liraya kadar olan bölüm için avukatlık asgari ücret tarifesindeki esaslar, bir milyar lirayı aşan bölümde ise binde bir oranı uygulanır.»

GEÇİCİ MADDE — Bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra, değiştirilen 168 nci madde hükümleri uyarınca hazırlanacak ilk tarifeler yürürlüğe girinceye kadar açılan davalar veya başlayan hukuki yardımlarla ilgili olarak değer veya miktarın bir milyar lirayı aşan bölümü için takdir edilecek nispi avukatlık ücretinin hesabında, yürürlükte olan tarifelere bakılmaksızın, binde bir oranı uygulanır.

ADALET KOMİSYONUNUN TEKLİF ETTİĞİ METİN

1136 sayılı Avukatlık Kanununun 168 ve 169 ncu Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 nci maddesi aynen benimsenmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen benimsenmiştir.

(Hükümetin Teklifi)

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür,

17 . 10 . 1980

Başbakan

B. Ulusu

**Devlet Bak. - Başbakan
Yrd.**

Z. Baykara

Devlet Bakanı

Prof. Dr. İ. Öztrak

Devlet Bakanı

Prof. Dr. M. N. Özdağ

Milli Savunma Bakanı

Ü. H. Bayülken

Dışişleri Bakanı

İ. Türkmen

Milli Eğitim Bakanı

H. Sağlam

Ticaret Bakanı

K. Cantürk

Gümrük ve Tekel Bakanı

R. Baturalp

Tarım ve Orman Bakanı

Prof. Dr. S. Özbek

Sanayi ve Teknoloji Bakanı

Ş. Kocatopçu

Turizm ve Tanıtma Bakanı

İ. Evliyaoğlu

Köy İşleri ve Koop. Bakanı

M. R. Güney

Sosyal Güvenlik Bakanı

S. Şide

**Devlet Bak. - Başbakan
Yrd.**

T. Özal

Devlet Bakanı

M. Özgüneş

Adalet Bakanı

C. Menteş

İçişleri Bakanı

S. Çetiner

Maliye Bakanı

K. Erdem

Bayındırlık Bakanı

Dr. T. Önalp

Sağlık ve Sos. Yrd. Bakanı

Prof. Dr. N. Ayanoğlu

Ulaştırma Bakanı

N. Özgür

Çalışma Bakanı

Prof. Dr. T. Esener

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

S. Bingöl

İmar ve İskân Bakanı

Dr. Ş. Tüten

Gençlik ve Spor Bakanı

V. Özgül

Kültür Bakanı

C. Baban

(Adalet Komisyonunun Teklif Ettiği Metin)

MADDE 3. — 1136 sayılı Avukatlık Kanununa aşağıdaki Ek Geçici Madde eklenmiştir.

EK GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra, değiştirilen 168 nci madde hükümleri uyarınca hazırlanacak ilk tarifeler yürürlüğe girinceye kadar açılan davalar veya başlayan hukuki yardımlarla ilgili olarak değer veya miktarın bir milyar lirayı aşan bölümü için takdir edilecek nispi avukatlık ücretinin hesabında, yürürlükte olan tarifelere bakılmaksızın, binde bir oranı uygulanır.

MADDE 4. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

